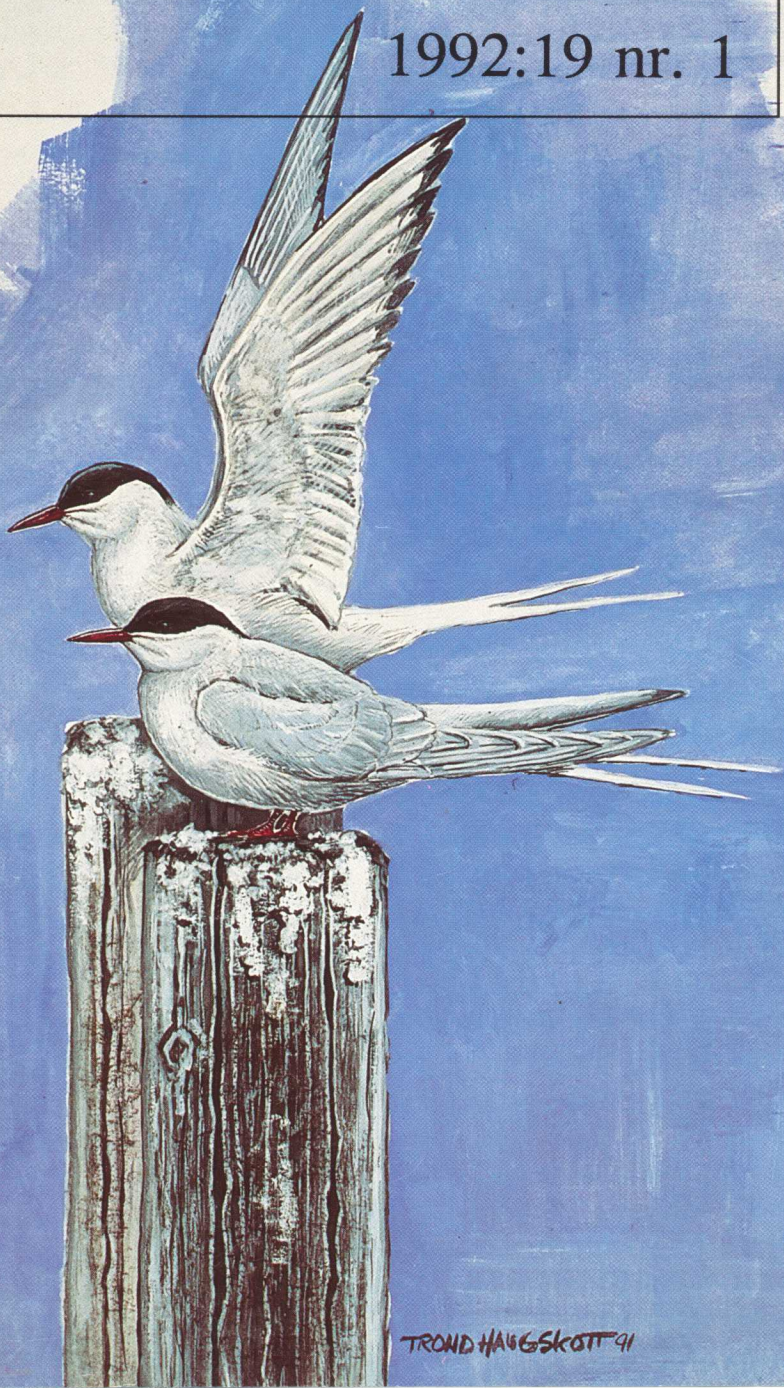

Trøndersk Natur

1992:19 nr. 1

Trøndersk Natur

Medlemstidsskrift for NOF avd. Nord- og Sør-Trøndelag

Redaksjon:

Øystein R. Størkersen (ansv.), tlf. 07-58 05 58a

Trond Haugskott, tlf. 07-93 28 20p, 07-92 12 33a

Postadresse:

TN

Postboks 1719 Rosenborg,
7002 Trondheim.

Kjære leser...

La oss håpe 1992 blir et spennende og givende fuglevernår. På sjeldenhets siden skal det imidlertid noe til å kopiere fjoråret, jf. LRSK-rapport fra Nord-Trøndelag i dette nr. 1991 kan trygt sies å ha vært historisk i så måte. På fuglevern/- og forskningssiden har foreningene også gjort en gedigen innsats m.h. på Trondheimsfjordprosjektet. Desto flere år tellingene omfatter, desto mer spennende er det å studere utviklingen. Se rapport fra prosjektet i dette nr.

Selv om det er dyktige sjeler som drar lasset i foreningsarbeidet, er det ikke riktig å si at vi har hyperaktive foreninger i Midt-Norge! Aktiviteten kunne så avgjort vært høyere og mer målrettet. "Det e itj no som kjæm tå sæ sjøl" som det heter i visa. Vi må lære oss til å bli mer "aggressive", til å selge oss selv! Det nytter ikke å sitte med hendene i fanget og vente på servering. En god start vil være å ha mer samarbeide over fylkesgrensene og å unngå hemmelighetskremmeri foreningene i mellom. Vi er ikke flere enn at vi bør samarbeide. Årlige fellesmøter med rapporter til hverandre om hva som skjer og skal skje i den enkelte forening er en god start. En gang før har det vært arrangert et ornitologisk treff på Kongsvoll, det

er så absolutt en god ide som vi kunne ha realisert igjen!

Kontakten med det offentlige er ofte heller ikke så bra som den kunne ha vært. Slik det er nå så savner ofte disse etatene henvendelser fra avdelingene. Gode forslag til prosjekter vil sikkert bli tatt i mot med åpent sinn. Et eksempel er oppsynet i våre reserver. Det kan ikke være tvil om at fuglefolk er blant de hyppigste brukere av disse. Koblet med den genuine naturinteresse og kunnskap fuglefolk har så kan ikke et reservat få bedre oppsyn! Derfor burde det være av stor interesse å overta oppsyn av verneområder. Dette vil ikke bare gi penger i kassa, men også et positivt image og en større mening med foreningsarbeidet. Kort og godt noe for medlemmene å slutte opp om!

Til de medlemmene som av geografiske årsaker, e.l. tross alt ikke har mulighet til å slutte opp om møter, opprop og andre tilbud er det likevel mulig å vise at man setter pris på det gedigne gratis arbeide som nedlegges. Det skjer enklest ved å betale kontingenten i tide! Lykke til.

ØRS

RAPPORT FRA VIRKSOMHETEN VED TRØITE RINGMERKINGSSTASJON 1984-1988

Asbjørn Folvik

Trøite Ringmerkingsstasjon (Trøite RS) er en av de minst kjente ringmerkingslokaliteter i Norge. Dette til tross for at fangst har vært drevet her siden 1984. Med denne 5-årsrapporten håper vi å være på vei ut av anonymiteten.

Rapporten er ment å gi en kort beskrivelse av virksomheten ved stasjonen fra starten og til og med 1988.

Vi ønsker også å benytte denne anledningen til å takke alle de som har støttet driften ved stasjonen. Dette gjelder alle ringmerkere og medhjelpere samt deres foreldre. En spesiell takk til Knut Krogstad som stilte midler til rådighet slik at vi kunne få kjøpt vår første brakke. Den

største takk fortjener likevel grunneierne i området, da spesielt Nils Trøite. Den velvilje han har vist når det gjelder vår tildels harde bruk av området er helt fantastisk. Uten dette ville det vært umulig å ha en fast ringmerkingslokalitet i denne biotop-typen. Takk også til de som har støttet oss økonomisk: Sparebanken Midt-Norge og NOF (ved Aune og Bjørgums minnefond). Per Inge Værnesbranden takkes for tegning av de ulike kartene, Geir Ludvigsen for sammenstilling av manus.

Kontaktadresse:
Trøite Ringmerkingsstasjon
c/o Ingar J. Øien
Kringengt. 5,
7500 Stjørdal.
Telefon: 07-82 57 46p

SAMMENDRAG

Trøite Ringmerkingsstasjon har med årene vokst relativt kraftig og vil trolig fortsette denne utviklingen. Aktiviteten har stort sett økt gjennom de 5 årene den har vært i drift.

Rapporten gir en oversikt over virksomheten som er drevet disse årene. I tillegg gjør den rede for en del resultater som er oppnådd i perioden. Dette gjelder spesielt for gransanger, som er den vanligste arten ved stasjonen. Vi har forsøkt å prioritere denne når det gjelder innsamling av blant annet biometriske mål.

Vår viktigste oppgave i tiden framover blir å standardisere rutinene slik at stasjonen kan øke sin vitenskapelige verdi. Samtidig vil vi legge vekt på å beholde det gode miljøet, og den store innsatsen alle deltakerne har vist i forbindelse med arbeidet.

GENERELT OM STASJONEN

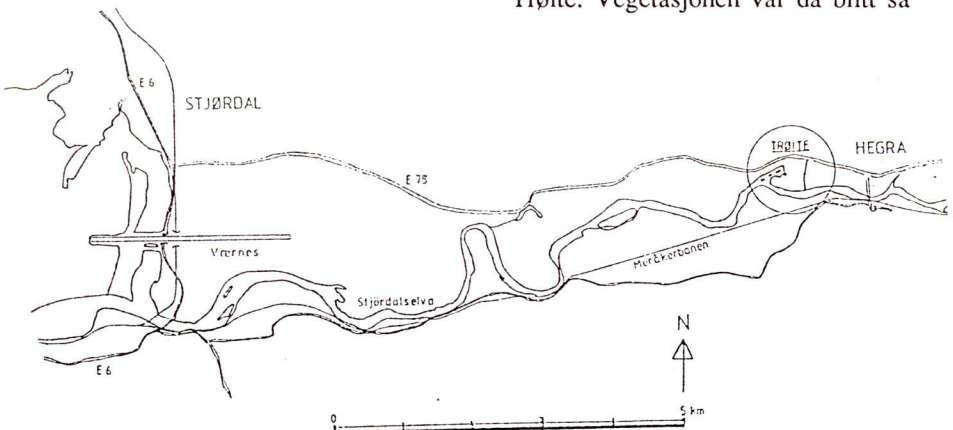
Beliggenhet

Trøite RS ligger i Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag. Stasjonen er plassert ved Stjørdalselva, ca 10 km øst for Stjørdal sentrum (fig. 1). Besøkende som kommer kjørende fra sentrum kan legge merke til en Statoil bensinstasjon, her tar de til høyre (fig. 2).

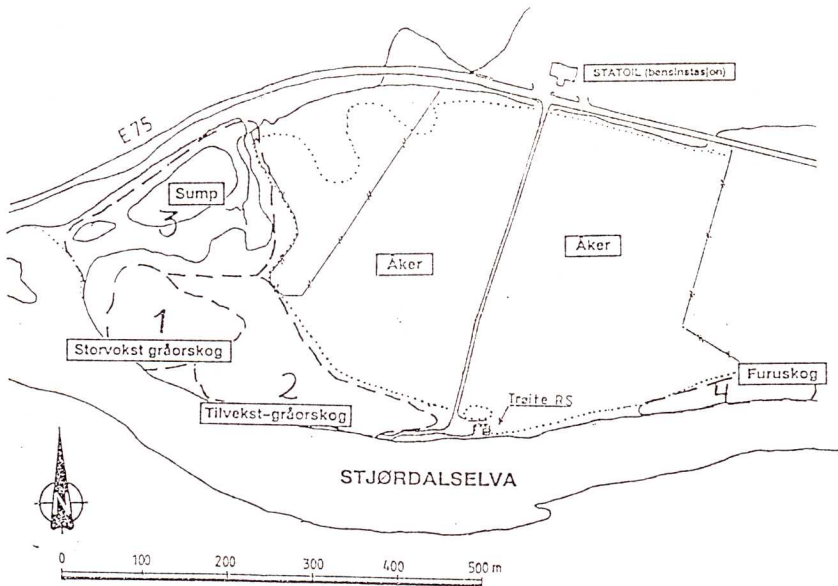
Årsaken til denne plasseringen var forhåpningen om at Stjørdalen kunne virke som en ledelinje for spurvefugl-trekket. Ledelinjeeffekten er tidligere vist for ærfugl (bl.a. Moksnes & Thingstad 1980).

Historikk

Stasjonen har siden starten vært drevet av Stjørdals-medlemmene i Nord-Trøndelag Ringmerkingsgruppe. Antall godkjente ringmerkere har steget jevnt, til dagens antall som er 8. Før 1984 ble ringmerking drevet på en lokalitet ca. 5 km. vest for Trøite. Vegetasjonen var da blitt så

Figur 1. Kart over Stjørdalen

Figur 2. Kart over ringmerkingsområdet med vegetasjonstyper.

høy at man måtte se seg om etter et alternativt merkested. Trøite pekte seg hurtig ut, ikke minst pga den velvilje grunneierne viste.

I 1984 foregikk fangsten under svært primitive forhold, men med stor entusiasme. Rett før 1985-sesongen ble en Moelven-brakke kjøpt inn, noe som forbedret forholdene radikalt. Denne har siden fungert bra, og er etterhvert blitt godt utstyrt. Dette skyldes stor innsats fra medlemmene, samt ut-strakt bruk av donerings-prinsippet. Stasjonen har helt fra starten av vært samlingspunkt for den ornitologiske aktiviteten i Stjørdalsområdet. Samarbeidet med Stjørdal Feltbiologiske Forening/NOF-Stjørdal lokallag har vært meget godt. Medlemmene her skal ha stor takk for den innsats de har vist i forbindelse med stasjonsarbeidet. I

1984 fungerte ikke Trøite som ringmerkingsstasjon. Denne betegnelsen tok vi først i bruk fra sesongstart i 1985. Materialet er imidlertid ikke vesentlig forskjellig fra de senere år, og resultatene er brukt i denne publikasjonen.

Økonomi

I likhet med mange andre stasjoner har Trøite RS hatt en forholdsvis trang økonomi. Støtte til driften er mottatt av Sparebanken Midt-Norge, Stjørdal kommune og O.M. Aune & E. Bjørgums minnefond. Denne støtten har gjort at økonomien hele tiden har vært i noenlunde balanse. Medlemmene i ringmerkingsgruppa, samt deres foreldre, har også vært flinke til å bidra med utstyr til stasjonen.

Virksomheten

Stasjonen er preget av de vanlige rutiner tilknyttet ringmerkningsvirksomhet. Pga et nesten totalt fravær av synlig trekk drives direkte observasjonsvirksomhet bare sporadisk. Det var derfor helt naturlig for oss å velge betegnelsen "Ringmerkningsstasjon". Vårt store problem er oreskogens sterke årlige tilvekst. For å oppnå den ønskede fangsteffekt må store mengder skog (type 2) hugges hvert år. Stor velvilje fra de berørte grunneiere har gjort dette mulig.

Foruten nettfangst foregår en begrenset merking av reirunger (pullus). En del fuglekasser i området kontrolleres hvert år, samt at det for gråtrost foregår en noenlunde organisert reirletting. Ellers drives foring med solsikkefrø på vinterstid, noe som har ført til økt merking av bl.a. grønnfink.

Stasjonen har p.t. sengeplass til 4 personer. Interesserte besøkende bes derfor om å kontakte stasjonen før ankomst.

Bemanning

Bemanningen har i disse 5 årene vært tilfredsstillende, bortsett fra i 1986 da de fleste lisensinnehavere avtjente verneplikten. Ett problem er at de fleste ringmerkere er skoleelever, slik at bemanningen i den beste trekkperioden kan bli sporadisk. Fra prøvesesongen 1984 foreligger ingen fullstendig bemanningsoversikt, men fra 1985 har stasjonen vært bemannet slik:

1985: 42 dager (19.07.-12.10.)

1986: 35 dager (04.05.-24.08.)

1987: 49 dager (17.05.-11.10.)

1988: 88 dager (23.04.-15.10.)

Rekrutteringen av yngre interesserte er svært god. I løpet av sesongen 1989 fikk en av disse begrenset lisens. Vi har profilert oss godt i lokalmiljøet gjennom flere avisreportasjer samt mange besøk av skoleklasser.

Biotopbeskrivelse

Området er beskrevet i en Økoforskningsrapport (Fremstad & Bevanger 1988). Det blir der vurdert som botanisk verneverdig, spesielt på grunnlag av den storvokste oreskogen.

Trøite kan deles i 4 hovedbiotoper, hvorav fangst foregår i tre av disse:

1. Storvokst gråorskog med undervegetasjon hovedsaklig av strutseving.

2. Tilvekst-gråorskog med rik undervegetasjon, spesielt bringebær.

3. Elvesnellesump med ulike vierarter som kantvegetasjon.

4. Furuskog.

Fangstmessig brukes biotopene 2-4, hvorav type 2 er den klart viktigste. Se fig. 2.

Området er ellers omkranset av utstrakte jordbruksområder, mens elva danner grensa mot sør. Biotoper som Trøite er/var ganske karakteristiske for elveområdene i Trøndelag. De

blir hardt utnyttet, og det blir stadig sjeldnere å se områder av en viss utstrekning. Forhåpentligvis vil den økte fokuseringen på problemet føre til vern av enkelte områder. Det som taler til Trøites fordel i så henseende er forekomsten av en hel rekke uvanlige plantearter, deriblant vassgro *Alisma plantago-aquatica*, karakterarten mandelpil *Salix triandra*, slyngsøtvier *Solanum dulcamara*, samt den meget sjeldne myrknogle *Calla palustris*.

Dette kommer naturligvis først og fremst av at Trøite RS ligger i innlandet, og forholdsvis langt mot nord. En annen medvirkende årsak er at vegetasjonen i området er svært tett, slik at det er vanskelig å få oversikt over hva som til enhver tid befinner seg i området. Det synlige trekket over Trøite er svakt. Kun enkelte større fugler, f.eks. kortnebbgås og rovfugler viser noen særlig aktivitet. Enkelte dager kan flokker av trost og ulike finker.

Ringmerkingsområdet ved Trøite. Foto: O. Frengen.

FUGLEFAUNA

Totalt er 112 arter påvist ved stasjonen i perioden (se artsliste med kommentarer). Sammenliknet med enkelte andre ornitologiske stasjoner her til lands er dette et lavt tall.

vise seg, men dette er sannsynlig bare streifende individer.

Hekkefuglfaunaen

Et meget interessant trekk ved

området er den tette bestanden av hekkende spurvefugl. 23 arter er påvist hekkende, mens 7 andre arter sannsynligvis har hekket.

Området ble taksert i 1968 (Moksnes 1974). Det ble da vist at tettheten av hekkende spurvefugl lå omkring de høyeste verdier som til da var påvist i nordeuropeiske skoger. Totalt ble 68 territorier påvist og 44 reir (tab. 1) funnet innenfor et område på 3.5 ha. Dette gir 1940 territorier pr. km².

Tabell 1. Tetthet av hekkende spurvefugl i området (Moksnes 1974).

Art	Territorier	Reir
Gråtrost	31.0	31
Bokfink	10.0	7
Bjørkefink	5.0	2
Rødvingetrost	4.5	3
Løvsanger	5.0	
Gransanger	5.0	
Gulsanger	3.0	
Munk	2.0	
Jernspurv	1.5	1
Hagesanger	1.0	
Totalt	68.0	44

Av spesiell interesse er det å se at hekkebestanden av gransanger og løvsanger er "identisk". Dette kan være med å forklare våre høye ringmerkingstall for gransanger. Biotoper av denne type er forholdsvis vanlig i området, noe som kanskje forklarer den likhet i totale ringmerkingstall mellom de 2 artene.

Kanskje stammer våre høye gransangertall rett og slett fra at det finnes en meget sterk hekkebestand i denne biototypen ?

Det ville vært interessant å gjennomføre en lignende taksering nå, etter en del bruk av området. Dette vil bli forsøkt gjennomført i løpet av de førstkommende år. Vårt generelle inntrykk er at bestanden ikke har vist noen tilbakegang. Når det gjelder mer uvanlige hekkefugler kan nevnes et av de tidlige norske hekkefunn av skjeand. 1 med dununger ble observert i 1967 (Haftom 1971).

Sjeldenheter

Trøite Ringmerkingsstasjon har ikke markert seg som noen flittig innsender til Norsk sjeldenhetskomite for fugl (NSKF). En egretthege observert i 1988 er foreløpig vårt eneste bidrag. Denne observasjonen er fremdeles under behandling. Blant sjeldenheter i fylkessammenheng kan nevnes bl.a. dobbeltbekkasin, myrsanger, rørsanger, gulbrynsanger og bøksanger.

Artsliste

Tegnforklaring til artslista:

- X - se kommentarene til artslisten
- +++ - status tallrik
- ++ - status regelmessig/vanlig
- + - status sjelden/fåtallig
- () - usikker status
- H - funnet hekkende i området (reir- og/eller ungunn)
- h - har sannsynligvis hekket i området. Positivt bevis mangler.

Smålom <i>Gavia stellata</i>	X +	Tårnseiler <i>Apus apus</i>	+++
Egretthegre <i>Egretta alba</i>	X +	Dvergspekk <i>Dendrocopus minor</i>	X +
Gråhegre <i>Ardea cinerea</i>	(+)+	Sanglerke <i>Alauda arvensis</i>	++
Sangsvane <i>Cygnus cygnus</i>	++	Sandsvale <i>Riparia riparia</i>	(+)+
Grågås <i>Anser anser</i>	X +	Låvesvale <i>Hirundo rustica</i>	+++
Kortnebbgås <i>A. brachyrhynchus</i>	X (+)+	Taksvale <i>Delichon urbica</i>	(+)+
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	+	Trepiplerke <i>Anthus trivialis</i>	++
Brunnakke <i>Anas penelope</i>	++	Heipiplerke <i>A. pratensis</i>	+++
Krikkand <i>A. crecca</i>	++	Gulerle <i>Motacilla flava</i>	(+)+
Stokkand <i>A. platyrhincos</i>	+++ H	Linerle <i>M. alba</i>	++ h
Skjeand <i>A. clypatea</i>	X + H	Gjerdesmett <i>Troglodytes tro.</i>	+
Toppand <i>Aythya fuligula</i>	+	Jernspurv <i>Prunella modularis</i>	+++ H
Ærlflug <i>Somateria mollissima</i>	X +	Rødstrupe <i>Erithacus rubecula</i>	+++
Kvinand <i>Bucephala clangula</i>	++	Blåstrupe <i>Luscinia svecica</i>	++
Siland <i>Mergus serrator</i>	++	Rødstjert <i>Phoenicurus phoe.</i>	(+)+
Laksand <i>M. merganser</i>	++	Buskskvett <i>Saxicola rubetra</i>	++ h
Høsehauk <i>Accipiter gentilis</i>	++	Steinskvett <i>Oenanthe oenanthe</i>	++
Spurvehauk <i>A. nisus</i>	++	Ringtrost <i>Turdus torquatus</i>	X +
Fjellvåk <i>Buteo lagopus</i>	(+)+	Svarttrost <i>T. merula</i>	(+)+
Dvergfalk <i>Falco columbarius</i>	(+)+	Gråtrost <i>T. pilaris</i>	+++ H
Fasan <i>Phasianus colchicus</i>	X +	Måltrost <i>T. philomelos</i>	(+)+ h
Trane <i>Grus grus</i>	X ++	Rødvingetrost <i>T. iliacus</i>	+++ H
Tjeld <i>Haematopus ostralegus</i>	++ H	Myrsanger <i>Acrocephalus pal.</i>	X +
Sandlo <i>Charadrius hiaticula</i>	+	Sivsanger <i>A. schoenobaenus</i>	X (+)+
Heilo <i>Pluvialis apricaria</i>	+++	Rørsanger <i>A. scirpaceus</i>	X +
Vipe <i>Vanellus vanellus</i>	++ H	Gulsanger <i>Hippolais icterina</i>	++ h
Temmincksnipe <i>Calidris temm.</i>	X +	Møller <i>Sylvia curruca</i>	+
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	(+)+	Tornsanger <i>S. communis</i>	+
Kvartbekkasin <i>Lymnocyptes m.</i>	X +	Hagesanger <i>S. borin</i>	+++ h
Enkeltbekkasin <i>Galinago gal.</i>	(+)+	Munk <i>S. atricapilla</i>	+++ h
Dobbeltbekkasin <i>G. media</i>	X +	Gulbrynsanger <i>Phyll. inornatus</i>	X +
Rugde <i>Scolopax rusticola</i>	+	Bøksanger <i>P. sibilatrix</i>	X +
Småspove <i>Numenius phaeopus</i>	(+)+	Gransanger <i>P. collybita</i>	+++ H
Storspove <i>N. arquata</i>	++ H	Løvsanger <i>P. trochilus</i>	+++ H
Rødstilk <i>Tringa totanus</i>	++	Fuglekonge <i>Regulus regulus</i>	+
Gluttsnipe <i>T. nebularia</i>	++	Gråfluesnapper <i>Muscicapa stri.</i>	++
Skogsnipe <i>T. ochropus</i>	+	Svartkvit <i>Ficedula hypoleuca</i>	+++ H
Grønnstilk <i>T. glareola</i>	+	Løvmeis <i>Parus palustris</i>	+++ H
Strandsnipe <i>Acititis hypoleucos</i>	+++ H	Granmeis <i>P. montanus</i>	++
Hetemåke <i>Larus ridibundus</i>	++	Svartmeis <i>P. ater</i>	(+)+
Fiskemåke <i>L. canus</i>	+++ H	Blåmeis <i>P. caeruleus</i>	+++ H
Sildemåke <i>L. fuscus</i>	+	Kjøttmeis <i>P. major</i>	+++ H
Gråmåke <i>L. argentatus</i>	+	Trekryper <i>Certhia familiaris</i>	(+)+
Svartbak <i>L. marinus</i>	+	Varsler <i>Lanius excubitor</i>	X +
Makrellterne <i>Sterna hirundo</i>	++ H	Nøtteskrike <i>Garrulus glandarius</i>	+
Rødnebbterne <i>S. paradisaea</i>	+	Skjære <i>Pica pica</i>	+++ H
Ringdue <i>Columba palumbus</i>	(+)+	Kaie <i>Corvus monedula</i>	++
Gjøk <i>Cuculus canorus</i>	(+)+	Kråke <i>C. corone</i>	+++ H
Haukugle <i>Surnia ulula</i>	X +	Ravn <i>C. corax</i>	++
Kattugle <i>Strix aluco</i>	+	Stær <i>Sturnus vulgaris</i>	+++ H

Gråspurv <i>Passer domesticus</i>	+
Bokfink <i>Fringilla coelebs</i>	+++ H
Bjørkefink <i>F. montifringilla</i>	+++ H
Grønnefink <i>Carduelis chloris</i>	+++ h
Grønnsisik <i>C. spinus</i>	+++
Bergirisk <i>C. flavirostris</i>	X +
Gråsisik <i>C. flammea</i>	++
Grankorsnebb <i>Loxia curvirostra</i>	+
Dompap <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	+++
Snøspurv <i>Plectrophenax nivalis</i>	+
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	+++ H
Sivspurv <i>E. schoeniclus</i>	+++ H

Kommentarer til artslista

Smålom 1 ind. hørt 28.07.88

Egretthege 1 ind. trakk over 01.05.88. Første funn i N-Trøndelag. Ikke behandlet av NSKF ennå.

Kortnebbgås Et kraftig høsttrekk er registrert de to siste årene. Mot sør: Ca. 1200 ind. 23.09.87
Ca. 330 ind. 25.09.87
200-250 ind. 02.10.88

Grågås 1 ind. 30.04.88. Innlands-observasjoner er sjeldne i Trøndelag.

Skjeand Hekket i 1967 (Haftorn 1971). 1 hunn med dununger sett. Siden er ikke arten registrert.

Ærfugl 115 ind. trakk mot øst og 110 ind. mot nord den 24. april 1986. Denne trekkaktiviteten må sees i sammenheng med at en del av vinterbestanden i Trondheimsfjorden regelmessig bruker Stjørdalen som ledelinje under vårtrekket. Trekket går over land til hekkeområdene som antas å ligge i Østersjøen (se bl.a. Moksnes & Thingstad 1980). Sett i

lys av dette er kun 2 observasjoner forbausende lavt. Trolig har dette sammenheng med dårlig bemanning i den mest intensive trekkperioden.

Fasan 1 hann sett 16.07.88. Den stammer trolig fra en utsetting ca 2 km lenger øst sommeren 1988 (A. Stene pers.medd.).

Trane Sees jevnlig ved stasjonen både vår og høst. Høyeste antall er 37 ind. 16.09.87 og 27 ind. 10.09.88.

Temmincksnipe Kun observert i 1987: 1 ind. 29.05, 3 ind. 30.05, 2 ind. 31.05 og 1 ind. 09.08.

Kvartbekkasin Min. 3 ind. 09.10.88. Ett ind. ble da ringmerket.

Dobbeltbekkasin 1 spillende ind. hørt 26.05.87

Haukugle 1 ind. 02.09.85

Dvergspett 1 hann 11.06.79, 1 hunn ringmerket 06.06.87, 1 hunn 07.05.88 og ett ind. hørt 01.07.88.

Ringtrost 1 hann 07.05.88.

Sivsanger Arten hekker trolig i nærheten. Tidligste obs. 01.06, mens et meget sent ind. ble ringmerket 07.10.87.

Myrsanger 1 ind. ringmerket 30.07.87. Andre funn i N-Trøndelag.

Rørsanger 1 ind. med svensk ring 24.09.88. Andre funn i N-Trøndelag.

Gulbrynsanger 1 ind. observert 18.09.88 og ett ind. ringmerket 24.09.88. Henholdsvis 3. og 4. funn i fylket.

Bøksanger 1 ind. ringmerket 28.08.88.

Varsler 1 ind. sett 02.10.87.

Bergirisk 1 ind. ringmerket 17.08.85. Arten er uvanlig i innlandet.

RINGMERKINGSVIRKSOMHETEN

Ringmerkingen utgjør hoveddelen av virksomheten ved Trøite RS. Totalt er 7088 fugler av 59 arter merket i løpet av disse 5 årene, jf. tab. 2. Dette gir et gjennomsnitt på 1418 fugler pr. sesong. 1986 var bunnår med kun 645 fugler, mens foreløpig toppår er 1988 hvor 2147 fugler ble utstyrt med ring. Gjennomsnittlig fangsttall pr. dag for 1985-88 er 28 fugler. Dette er imidlertid et dårlig mål på fangsten. De færreste dagene er hele fangstdager. Timetallet for fangsten varierer fra 2 til 24 slik at det er svært vanskelig å trekke sammenligninger mellom årene. Antall nett som er i bruk varierer også ganske kraftig. Tallet øker jevnt utover vår og sommer inntil vi når 13-18, som deretter er i bruk til sesongslutt. For enkelte arter har ringmerkingen ved Trøite RS stor interesse også i landssammenheng. Høye antall av blåstrupe, gulsanger og spesielt gransanger peker seg ut.

Totalt har vi 27 gjenfunn og 6 fremmedkontroller, jf. figur 3 og 4. De mest interessante gjenfunn er krikvand og enkeltbekkasin til England, gransanger til Jugoslavia, grønnsisik til Italia, samt løvsanger til Algerie.

Årvis oversikt

1984 Vi gikk inn i prøvesesongen uten oppholdssted, men med stor entusiasme. Kun noen få personer var i besittelse av nettlisens, men alle nåværende innehavere var i full gang med opplæringsperioden. Totalt 10 personer deltok i arbeidet. Fangsten ble til slutt 1174 fugler.

1985 Anskaffelsen av arbeidsbrakke forbedret forholdene kraftig, noe som igjen førte til økt bemanning. Totalt ble 42 fangstdager logget i perioden 19.07.-12.10. Totalt 11 personer var med på arbeidet. 1461 fugler ble fanget, noe som førte til et dagsgjennomsnitt på 35 ind. De beste dagene var: 28.07: 99 fugler, 24.07: 91 fugler og 27.08: 80 fugler. Av spesielle merkinger kan nevnes gulerle (10.08) og bergirisk (17.08).

1986 Året ble fangstmessig et bunnår. Dette skyldes i hovedsak at de fleste ringmerkene avtjente førstegangstjeneste. Besøkene ved stasjonen ble derfor sporadiske. Fangsten pågikk fra 04.05.-24.08. Dette var altså det første året vi prøvde fangst på våren, noe som falt heldig ut. Totalt deltok 8 personer i arbeidet. 645 fugler ble merket. Med

Tabell 2. Artsvis oversikt over antall ringmerkede fugler og gjenfunn fra Trøite 1984-1988.

ART	1984	1985	1986	1987	1988	SUM	Gjenfunn
Krikkand			1			1	1
Vipe				3		3	
Kvartbekkasin					1	1	
Enkeltbekkasin	10	1		2	3	16	1
Storspove			1			1	
Glutnsnipe			2		1	3	
Skogsnipe					1	1	
Strandsnipe			5	6	6	17	
Gjøk					1	1	
Dvergspett				1		1	
Sandsvale			6	8		14	
Låvesvale		2		8		10	
Trepplerke	5	3	2	2	16	28	
Heipplerke		1		1	17	19	
Gulerle		1				1	
Lincle	3	16	7	13	5	44	
Gjerdsmett	2	1		1		4	
Jernspurv	31	23	11	36	35	136	
Rødstrupe	10	23	4	47	75	159	
Blåstrupe	15	19	7	18	38	97	
Rødstjert	1	1		4	2	8	
Buskskvett	5	6	33	8	2	54	
Steinskvett		3			1	4	
Svarttrost			1	1		2	
Gråtrost	8	59	33	92	94	286	1
Måltrost	16	34	8	20	19	97	2
Rødvingetrost	58	79	20	94	70	321	3
Sivsanger	4		1	2	6	13	
Myrsanger				1		1	
Gulsanger	21	24	16	26	22	109	
Møller			1	1	2	4	
Tornsanger	1	3	2	3		9	
Hagesanger	78	75	43	64	47	307	1
Munk	43	48	16	52	59	218	1
Gulbrynsanger					1	1	
Bøksanger					1	1	
Gransanger	257	343	102	324	396	1422	4
Løvsanger	315	378	78	169	353	1293	4
Fuglekonge	1	1			1	3	
Gråfluesnapper		4	4	4	7	19	
Svartkvit	14	29	29	44	54	170	
Løvmeis	21	13	9	15	25	83	1
Granmeis	17	20		15	35	87	
Svartmeis	3	1		1	2	7	
Blåmeis	20	24	10	57	53	164	
Kjøttmeis	33	27	17	29	45	151	2
Trekryper		8			4	12	
Skjære	1		1	1	1	4	
Stær			1	2	2	5	
Gråspurv			1			1	
Bokfink	3	28	19	28	18	96	
Bjørkefink	26	11	2	158	128	325	1
Grønnfink	2	11	75	6	153	247	1
Grønnsisik	21	38	31	167	242	499	2
Bergirisk		1				1	
Gråsisik		2	2	32	1	37	
Dompap	16		2	26	8	52	1
Gulspurv	26	30	6	20	29	111	1
Sivspurv	87	70	36	49	65	307	
59 arter	1174	1461	645	1661	2147	7088	

35 fangstdager ga dette kun 18 fugler i snitt pr. dag. Det dårlige snittet skyldes vel at hoveddelen av fangsten foregikk om sommeren, før trekket satte inn. Beste dager var 22.07. med 59 fugler, 20.07. med 46, samt 27.07. med 41. Spesielle merkinger var krikkand (09.06.) og storspove (pullus den 21. juli).

1987 I 1987 begynte stadig flere av SFF/NOF Stjørdal lokallag's sine medlemmer å interessere seg for ringmerking. Totalt deltok 21 personer i fangsten, som pågikk i perioden 17.05.-11.10. Det ble satt en foreløpig årsrekord i antall merkinger: 1661 fugler ble ringmerket, noe som ga dagsgjen-

nomsnitt på 34. Beste dager var: 06.09. med 112, 23.08. med 88 og 12.07. med 78 fugler. Spesielle merkinger var dvergspett (06.06.) og myrsanger (30.07.). Antall bemanningsdager var 49.

1988 Dette ble et desidert toppår. Alle tidligere rekorder ble satt på en hard prøve. 27 personer deltok i virksomheten. Stasjonen var bemannet 88 dager, noe som ga 2147 fugler (snitt på 24 ind. pr. dag). Beste dager: 27.08.-103 ind., 28.08.-103 ind. og 10.09.-93 ind. Spennende merkinger var gjøk (28.07.), bøksanger (28.08.), skogsnipe (03.09.), gulbrynsanger (24.09.) og kvartbekkasin (09.10.).

Gulbrynsanger fanget ved Trøite. Foto: I.J. Øien.

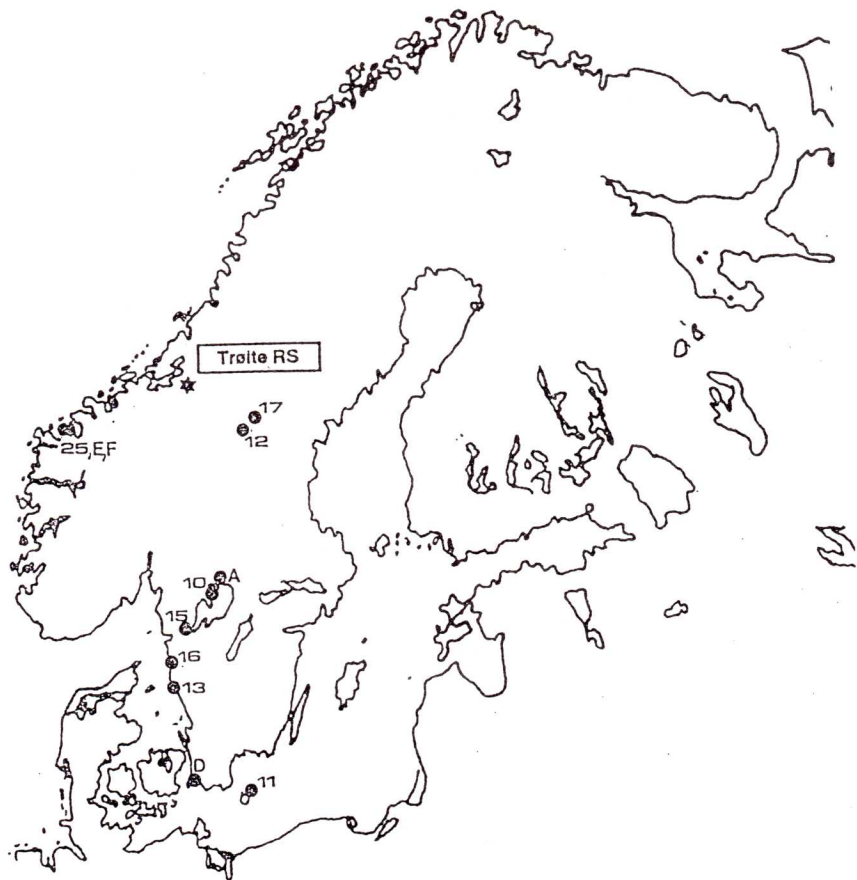
GJENFUNN OG KONTROLLER

Symboler og forkortelser

1 K	- Fugl i første kalenderår
2 K	- Fugl i andre kalenderår
+	- Skutt eller drept
§	- Drept mot installasjon (bil, vindu, el. ledn., o.l.)
&	- Drept av dyr (katt, rovfugl)
v	- Kontrollert, sluppet med ring
x	- Funnet død, usikker årsak
486 km	- Avstand mellom merkested og funnsted
SSW	- Retning til funnsted
0-8-6	- Tid mellom merking og gjenfunn (år-måned-dager)

Gjenfunn av fugler merket ved Trøite RS:

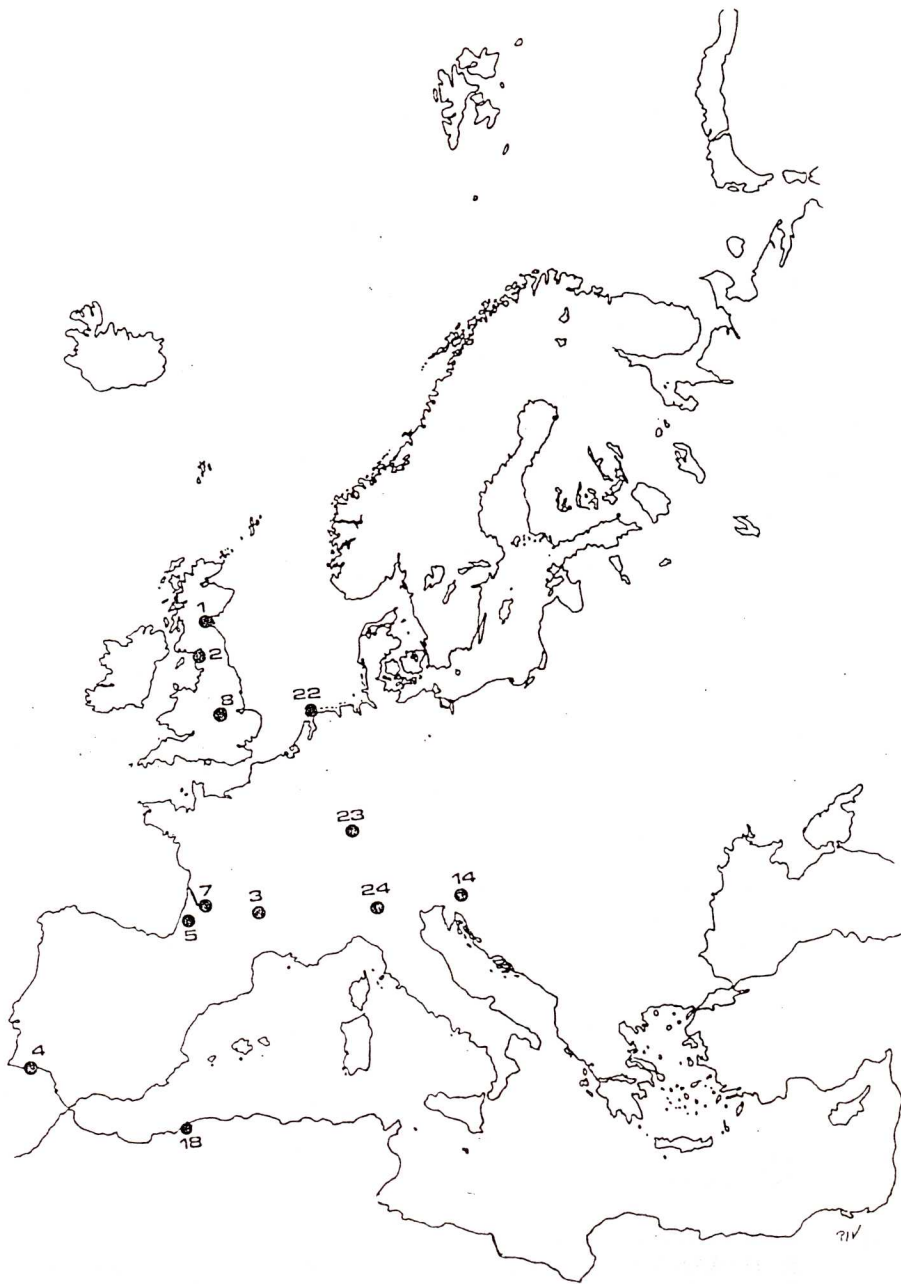
1. Krikkand (*Anas crecca*) 2 K+ M 09.06.86
+ 13.10.87 W Kirkcaldy (56.07 N 03.18 W), Fife Region, Storbritannia
1142 km SW. 1-4-4.
2. Enkeltbekkasin (*Gallinago gallinago*) 1 K+ 16.09.84
+ 26.12.84 Gilcrux, Maryport (54.44 N 03.22 W), Cumbria, England
1268 km SW. 0-3-10.
3. Gråtrost (*Turdus pilaris*) 2 K+ 09.08.88
+ 19.11.88 Rousses en Lozere (44.12 N 03.36 E), Lozere, Frankrike
2194 km SSW. 0-3-10.
4. Måltrost (*Turdus philomelos*) 1 K 26.07.85
+ 23.01.86 Serro de S. Minguel (37.01 N 07.56 W), Algarve, Portugal
3206 km SWts. 0-5-28.
5. Måltrost (*Turdus philomelos*) 1 K 11.08.85
+ 27.10.85 Yzosse (43.43 N 01.01 W), Landes, Frankrike
2326 km SSW. 0-2-16.
6. Rødvingetrost (*Turdus iliacus*) 1 K 07.08.86
§ 04.09.86 Innbygda (63.15 N 11.05 E), Selbu, Sør-Trøndelag
24 km S. 0-0-28.

Figur 3. Gjenfunn/kontroller i Skandinavia utenom Trøndelag.

7. Rødvingetrost (*Turdus iliacus*) 1 K 23.07.87
 + 03.11.87 Samonac (45.04 N 00.33 W), Gironde, Frankrike
 2173 km SSW. 0-3-10.
8. Rødvingetrost (*Turdus iliacus*) 1 K+ 30.07.1987
 v 09.08.87 Trøite
 + 30.11.88 Nær East Bridgeford (52.59 N 00.56 W), Nottinghamshire,
 Storbritannia 1356 km SW. 1-4-0.

9. Hagesanger (*Sylvia borin*) 1 K+ 23.08.86
§ 15.06.87 Leksvik (63.41 N 10.38 E), Leksvik, Nord-Trøndelag
33 km NW. 0-9-22.
10. Munk (*Sylvia atricapilla*) 2 K+ F 02.08.84
v 14.09.84 Hammarön (59.15 N 13.30 E), Värmland, Sverige
486 km StE. 0-1-12.
11. Gransanger (*Phylloscopus collybita*) 1 K+ 19.07.84
& 23.09.84 Christiansö (55.19 N 15.12 E), Bornholm, Danmark
935 km StE. 0-2-4.
12. Gransanger (*Phylloscopus collybita*) 1 K+ 04.08.84
§ 01.09.84 m. Svenstavik-Åsarna (62.43 N 14.25 E), Jämtland, Sverige
187 km ESE. 0-0-28.
13. Gransanger (*Phylloscopus collybita*) 1 K 01.08.85
v 20.04.87 Nidingen (57.18 N 11.54 E), Halland, Sverige
687 km S. 1-8-19.
14. Gransanger (*Phylloscopus collybita*) 1 K 23.09.87
x 28.10.87 Ljubljana (46.03 N 14.30 E), Slovenija, Jugoslavia
1948 km S. 0-1-5.
15. Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*) 2 K+ 22.07.84
& 21.05.85 Österbo (58.49 N 12.26 E), Älvsborg, Sverige
522 km StE. 0-9-29.
16. Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*) 1 K+ 07.08.85
v 15.05.89 Torp (57.55 N 11.57 E), Göteborg och Bohus, Sverige
619 km S. 3-9-8.
17. Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*) 1 K 09.08.85
x 12.05.86 Gallö (62.55 N 15.14 E), Jämtland, Sverige
217 km EtS. 0-9-3.
18. Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*) 1 K 09.08.87
x 22.05.89 El Marsa (36.24 N 00.55 E), Algerie
3087 km SSW. 1-9-13.
19. Løvmeis (*Parus palustris*) 1 K 31.07.88
& 03.08.88 Hegra st. (63.28 N 11.07 E), Stjørdal, Nord-Trøndelag
2 km E. 0-0-3.

Figur 4. Gjenfunn i Europa utenom Skandinavia.

20. Kjøttmeis (*Parus major*) 1 K 07.07.84
§ 28.03.85 Hegra (63.28 N 11.07 E), Stjørdal, Nord-Trøndelag
1 km E. 0-8-21.
21. Kjøttmeis (*Parus major*) 1 K 25.07.85
§ 27.07.86 Røkke (63.31 N 10.46 E), Stjørdal, Nord-Trøndelag
17 km WNW. 1-0-2.
22. Bjørkefink (*Fringilla montifringilla*) 1 K M 17.08.87
v 12.10.87 Vinkenbaan (53.15 N 04.57 E), Vlieland, Nederland
1190 km SSW. 0-1-25.
23. Grønnsisik (*Carduelis spinus*) 1 K 07.08.85
v 04.11.85 Radolfzell (47.44 N 08.58 E), Südbaden, Vest-Tyskland
1753 km S. 0-2-28.
24. Grønnsisik (*Carduelis spinus*) 1 K+ F 03.09.88
v 04.12.88 Forcellino (45.48 N 09.48 E), Bergamo, Italia
1966 km S. 0-3-1.
25. Grønnfink (*Carduelis chloris*) 2 K+ M 19.05.86
v 29.11.87 n. Grimstadvatnet (62.22 N 06.00 E), Hareid, Møre og
Romsdal 285 km SSW. 1-6-10.
26. Dompap (*Pyrrhula pyrrhula*) 1 K F 25.09.87
x 25.01.89 Beitstad (64.04 N 11.20 E), Steinkjer, Nord-Trøndelag
68 km N. 1-4-0.
27. Gulspurv (*Emberiza citrinella*) 1 K M 27.08.88
§ 07.12.88 Meråker (63.25 N 11.45 E), Meråker, Nord-Trøndelag
34 km E. 0-3-10.

Kontroll av fremmede fugler ved Trøite RS:

Dette er fugler som er ringmerket på andre stasjoner, og som vi har fanget i våre nett, lest av nummer og sluppet igjen.

- A. Rørsanger (*Acrocephalus scirpaceus*) 1 K 17.09.88 Heden (59.23 N
13.34 E), Karlstad, Värmland, Sverige v 24.09.88 471 km NNW. 0-0-7.
- B. Hagesanger (*Sylvia borin*) 1 K 21.07.81 Stod (64.07 N 11.44 E),
Steinkjer, Nord-Trøndelag v 09.06.86 79 km SSW. 4-10-18.

- C. Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*) 2 K+ 11.08.84 Årsøya (63.14 N 11.01 E), Selbu, Sør-Trøndelag v 25.05.86, v 07.06.86 26 km N. 1-9-14 og 1-9-26.
- D. Bjørkefink (*Fringilla montifringilla*) 2 K+ M 28.01.84 Ljunghusen (55.24 N 12.56 E), Skåne, Sverige v 17.08.85 903 km N. 1-6-21.
- E. Grønnfink (*Carduelis chloris*) 2 K+ F 06.01.86 Hovden (62.21 N 05.58 E), Hareid, Møre og Romsdal v 01.06.86, v 03.06.86, v 24.07.88 287 km ENE. 0-4-25, 0-4-27 og 2-6-18.
- F. Grønnfink (*Carduelis chloris*) 2 K F 21.02.86 Hovdebygda (62.11 N 06.04 E), Ørsta, Møre og Romsdal v 25.05.86 292 km ENE. 0-3-4

Resultater

Det vi hittil har interessert oss mest for er trekk tidspunkt for de artene som benytter Trøite som rasteplass. I tillegg har vi begynt å spekulere omkring generelle aspekter ved gransangerens trekk.

Flytting i tid

Vi har plukket ut 4 arter som er typiske for stasjonen og undersøkt migrasjonsbildet på tidsmessig skala. Som grunnlag for oversiktene er ringmerkingsloggen ved stasjonen brukt.

Gulsanger *Hippolais icterina*

Arten hekker relativt tallrikt i området og ankommer vanligvis omkring 20.mai. Den er en utpreget tidligtrekker, og forsvinner svært tidlig fra området. Trekktoppen er meget markert, og ligger såpass tidlig som perioden 21.07.-10.08. (fig. 5). Etter 10. august er svært få individer

tilbake, men et meget sent individ ble ringmerket 14.09.85.

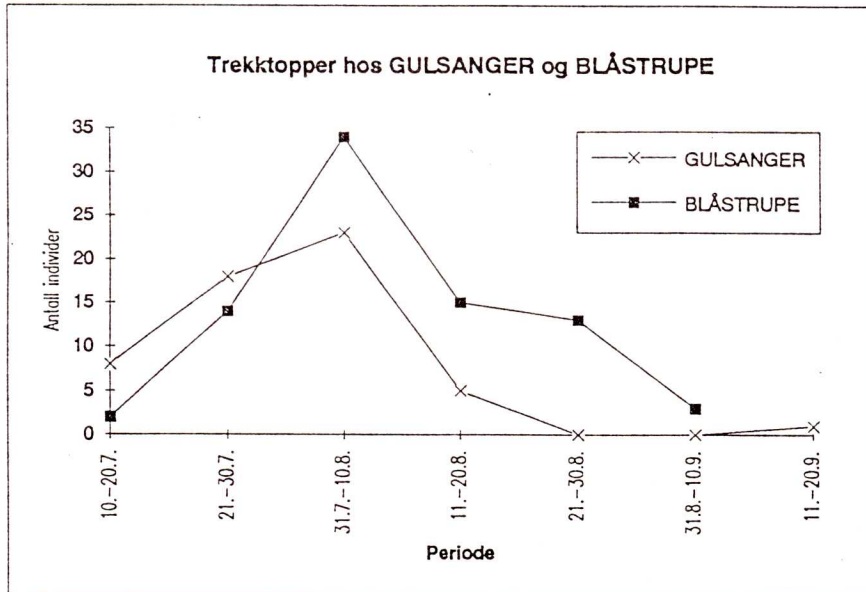
Blåstrupe *Luscinia svecica*

Denne arten trekker også bort relativt tidlig (fig. 5). Arten er ikke påvist på vårtrekk, og tidligste høstfunn er gjort 15.07. De tidligste funn er helt dominert av hanner. Våre data antyder at voksne hanner forlater hekkeområdet omtrent en uke før de voksne hunnene. Deretter stiger antallet jevnt fordi stadig flere ungfugler blir registrert. Trekktoppen er noenlunde sammenfallende med den hos gulsanger, i perioden 31.07.-10.08. Antallet synker så utover, men ikke så hurtig som hos gulsanger. Siste ringmerkede individ er fra 06.09.

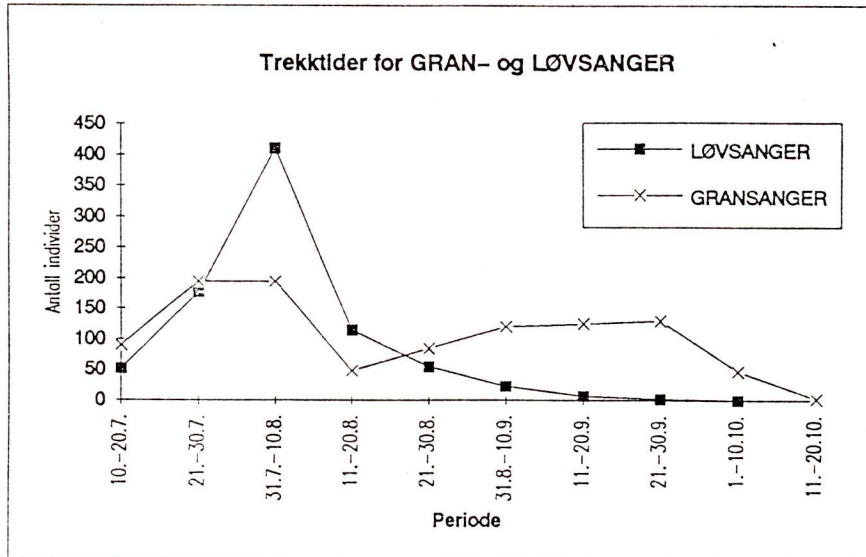
Gransanger *Phylloscopus collybita* og løvsanger *P. trochilus*

En sammenligning av trekk tidene for de to artene viser flere interessante

Figur 5

Figur 6

trekk (fig. 6). Begge arter er vanlige hekkefugler i området. Fra midten av juli begynner begge arter å vise en viss bevegelse. Gransangeren har en topp i perioden 21.07.-10.08. Trolig har denne sammenheng med at ungfuglene begynner å streife endel omkring. Den andre toppen er mer vanskelig å forklare. Muligens kan den skyldes økt trekk fra andre populasjoner, men det kan også være en generell bevegelse pga. gode næringsmuligheter i området. I september er trolig næringstilgangen i oreskogen bedre enn i de omkringliggende områdene, noe som igjen kan føre til en ansamling av næringssøkende gransangere. Enda i oktober henger enkelte gransangere igjen også i Trøndelag. Siste individ er merket 11.10., men ringmerkingssesongen er på denne tiden oftest avsluttet. Enkelte individer oppholder seg trolig i området videre utover i oktober. Løvsangeren har en helt annen strategi. Den første streifaktiviteten avløses hurtig av en meget sterk trekkaktivitet. Trekktoppen er svært tidlig og i tillegg meget markert. Nesten 50% av alle høstmerkede løvsangere fanges i tiden 31.07.-10.08. Etter denne tid går fangsttallene drastisk ned. Siste fangst er gjort 25.09. Disse to nærbeslektede artene har altså et helt ulikt trekk-mønster. Totalt merkes flest gransangere, men i perioden 31.07.-20.08. viser løvsangeren en klar dominans.

GRANSANGER

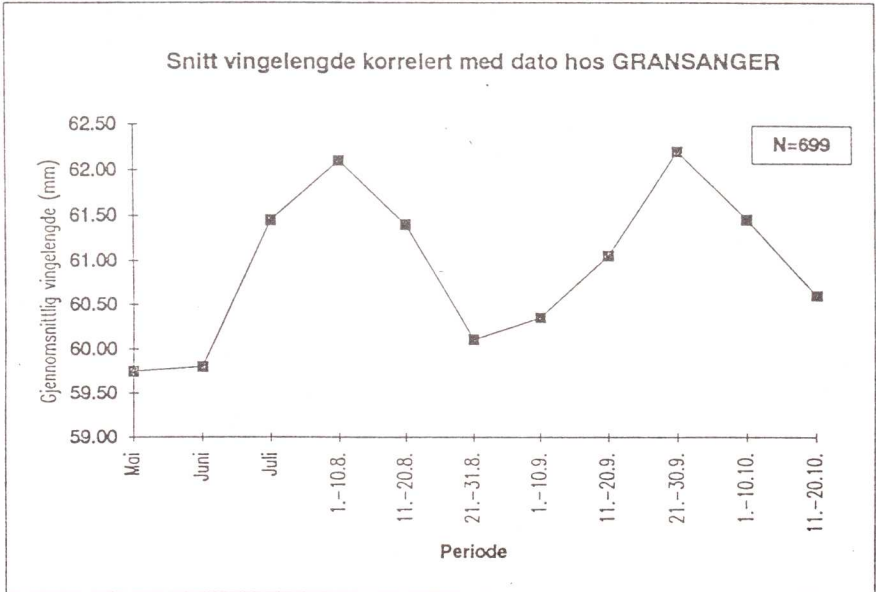
På grunn av våre meget høye ring-

merkingstall har vi fattet spesiell interesse for denne arten. Våre tall er svært høye selv i skandinavisk sammenheng. Store stasjoner som Falsterbo og Ottenby opererer begge med lavere antall enn vi gjør, til tross for at de totalt fanger mange ganger flere fugl.

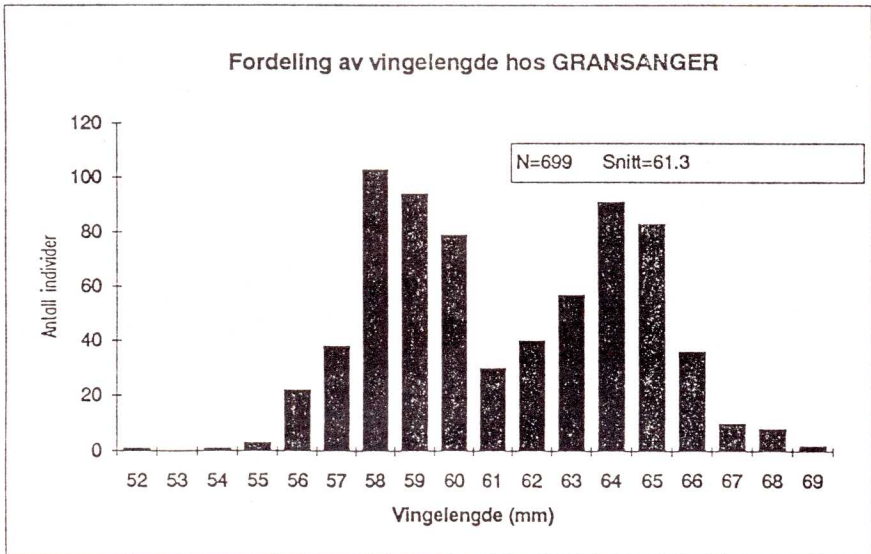
Trekkveier

På bakgrunn av de innkomne gjenfunn, samt det beskjedne antall ved andre norske ringmerkingsstasjoner, antar vi at arten trekker opp Stjørdalen og deretter sydover gjennom Sverige. Av våre fire gjenfunn er tre fra Sverige og ett fra Jugoslavia, samtlige i retning S-SØ. Alle er klart forenlig med vår hypotese. Det er derfor merkelig at de store svenske stasjonene har svært lave fangsttall av arten. Ytterligere gjenfunn vil forhåpentligvis gi flere opplysninger, men vi har en mistanke om at enkelte ringmerker endel gransangere som løvsanger (noe vi selv har sett ved andre norske stasjoner). Dette beklagelige faktum vil dessverre forkludre et forsøk på en analyse av det totale norske gjenfunnsmateriale. I tillegg har sannsynligvis arten, i det minste underarten *P. c. abietinus*, svært spesifikke habitatkrav under høsttrekket. Den er avhengig av en rik insekttilgang forholdsvis sent på året. De færreste ringmerkingslokaliteter ligger imidlertid i slike biotoper.

Figur 7

Figur 8

Vinterkvarteret for norske gran-sangere antas å ligge i Middelhavsområdet. To vinterfunn foreligger fra Algerie (deriblant en fra Nord-Trøndelag). Dette peker merkelig nok mot en trekkretning S-SV. Mye er tydeligvis enda uklart omkring gran-sangeren. Dens skjebne er vel at folk overser den blant de store mengder løvsanger som forekommer. Tydeligvis er de to artene økologisk godt segregert.

Biometri

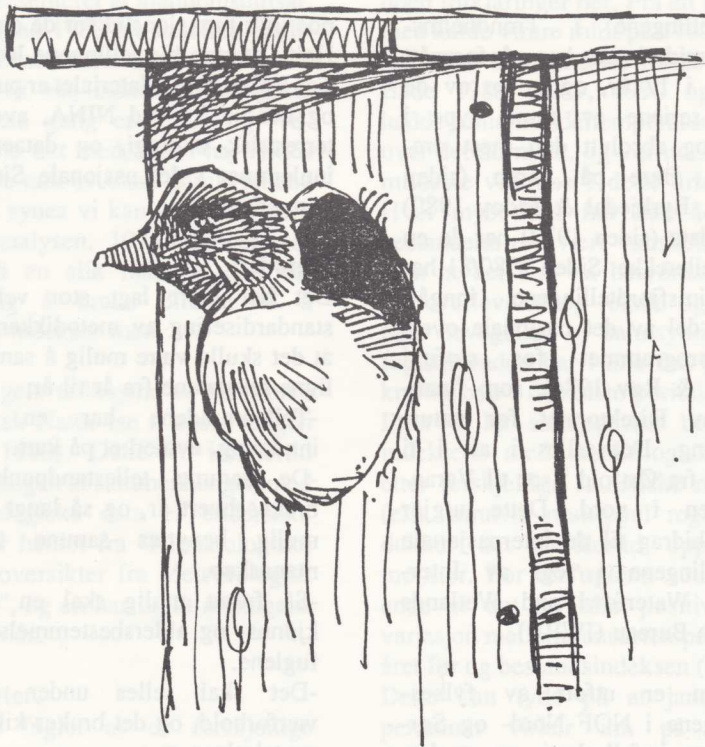
Foreløpig har vi spesielt konsentrert oss om vingelengde. Målene er tatt iflg. Svensson; med utstrakt vinge (type 3, Svensson 1984). Fuglene fordeler seg klart i to store grupper. Dette gjenspeiler ulik vingelengde mellom hann og hunn (f.eks. Busse 1984), noe som er vanlig innenfor slekten *Phylloscopus*. Variasjonen er stor, men målene ligger innenfor verdier oppgitt av Svensson. Se fig. 7.

Fig. 8 viser fordelingen av gjennomsnittlig vingelengde i løpet av sesongen. Resultatene viser at det finnes to tydelige topper. Det er vanskelig å gi noen god forklaring på dette mønsteret. En årsak kan være at kjønnene evt. ulike aldersgrupper trekker til ulik tid. Ser man på hekkebestanden (merkinger mai-juni) har disse tydelig kortere vinge enn de fuglene som benytter området senere på høsten. Dette forhold kan kanskje skyldes at populasjoner med

lengre vinge (fra N-NØ?) trekker gjennom området. Helt klart er det imidlertid at bedre og mer nøyaktige undersøkelser må til for å fastslå årsaken(e) til disse mønstrene.

LITTERATURHENVISNINGER

- Busse P. (1984). Key to sexing and ageing of European Passer-ines. Beitrage zur Naturkunde Niedersachsens. Hannover.
- Fremstad E. & Bevanger K. (1988). Flommarksvegetasjon i Trøndelag. Vurdering av verneverdier. Økoforsk rapport 1988:6.
- Hafton S. (1971). Norges fugler. Universitetsforlaget. Oslo.
- Lid J. (1985). Norsk, svensk, finsk flora. Det norske samlaget. Oslo.
- Moksnes A. (1974). Litt om hekkebestandens tetthet og sammensetning i oreskog. Fauna 27 s. 139-148.
- Moksnes A. & Thingstad P.G. (1980). Ærfugltrekkingen, Somateria mollissima, østover fra Trondheims-fjorden. Vår Fuglefauna nr. 3, s. 84-96.
- Svensson L. (1984). Identification guide to European Passerines. Stockholm.
- Øien I.J. (1990). Årsrapport Trøite R.S. 1989. Intern publikasjon.

VINTERTELLINGENE I TRONDHEIMSFJORDEN 1977-1991

Torgeir Nygård

Sjøfugltellingene i Trondheimsfjorden midtvinters har nå foregått uavbrutt i 17 år, og er en av de lengste seriene av denne type i landet, og absolutt den mest omfattende. Bare på Jæren (siden 1965/66, Byrkjedal & Eldøy 1980) og på Lista (siden 1972) har de en lengre tellerekke. Siden 1980/81 har Trondheimsfjordtellingene inngått som en del av det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl (Nygård & Røv 1984), som finansieres av Direktoratet for naturforvaltning. Det telles i alt i ti områder fra Østfold i sør til Varangerfjorden i nord. Dette utgjør Norges bidrag til de internasjonale vintertellingene i regi av International Waterfowl and Wetlands Research Bureau (IWRB).

Tellingen er utført av fylkesavdelingene i NOF Nord- og Sør-Trøndelag i felleskap, og er koordinert av Sjøfuglutvalget for Trondheimsfjorden. Dette har bestått av Otto Frengen, Kjell Arne Furunes, Tor Kvam, Knut Krogstad, Svein-Håkon Lorentsen, Torgeir Nygård og Nils Røv, med

noe ulik funksjonstid for de enkelte. Helt i starten ble tellingene ledet av Tor Bollingmo. Materialet er punchet og bearbeidet ved NINA, avd. for terrestrisk økologi, og dataene er innlemmet i det nasjonale Sjøfuglkartverket.

Metoder

Det har vært lagt stor vekt på standardisering av metodikken, slik at det skulle være mulig å sammenligne resultatene fra år til år;

- Telleområdene har en fäst inndeling, avmerket på kart.

- De samme tellestandpunktene brukes hvert år, og så langt som mulig benyttes samme tellermannskap.

- Så fremt mulig skal en forta kjønns- og aldersbestemmelse av fuglene.

- Det skal telles under gode værforhold, og det brukes kikkert og teleskop

- Tellingen skal utføres så snart som mulig over nyttår.

Disse prinsippene har i store trekk blitt fulgt.

Bestandsindekser er regnet ut på en

slik måte at det tar hensyn til dekningsgraden av tellingene hvert år. Naboår blir sammenlignet parvis etter hverandre, og bare de lokalitetene som er talt begge årene blir brukt. Antallet for hver art blir summert, og en dividerer dette med antallet for forrige år. Til slutt blir dette relative forholdstallet justert i forhold til gjennomsnittsindeksen, og ganget med 100, slik at en indeks på 100 representerer et gjennomsnittså. Fra og med 1988 ble antallet lokaliteter redusert noe. Dette er det tatt hensyn til ved indeksberegningene. For første gang er 1977- og -78-tellingene tatt med, da vi har lyktes i å samle nok av disse gamle tallene til at vi synes vi kan inkludere dem i trendanalysen. 1976-tellingen var gjort på en slik måte at den var vanskelig å bruke direkte til å beregne indekser med.

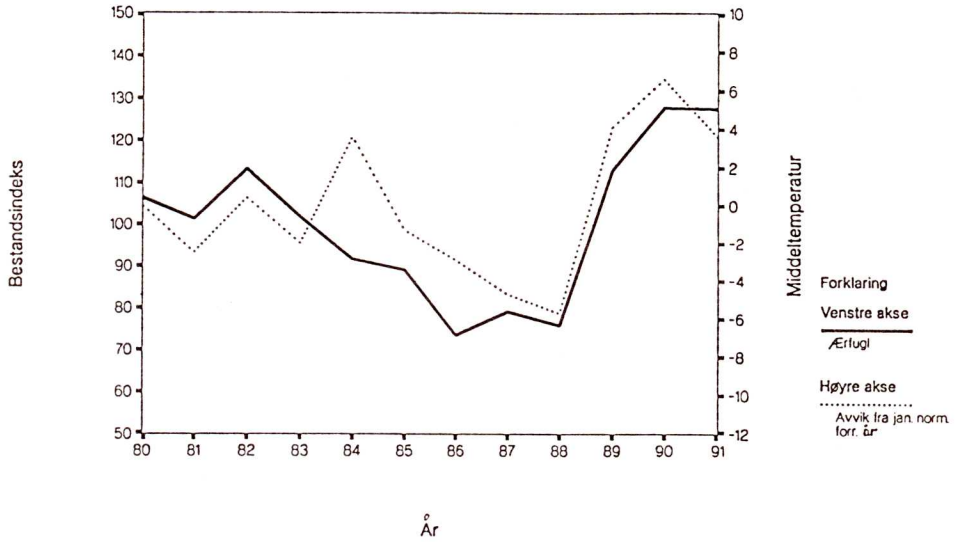
De tidligere tellingene er publisert i Trøndersk Natur (se f. eks. Frengen et al. 1988). Dette er imidlertid første gangen at sammenhengen med meteorologiske data er undersøkt. Disse er hentet fra "Klimatologiske månedsoversikter fra Meteorologisk institutt", og en har brukt målingene fra Værnes.

Resultater.

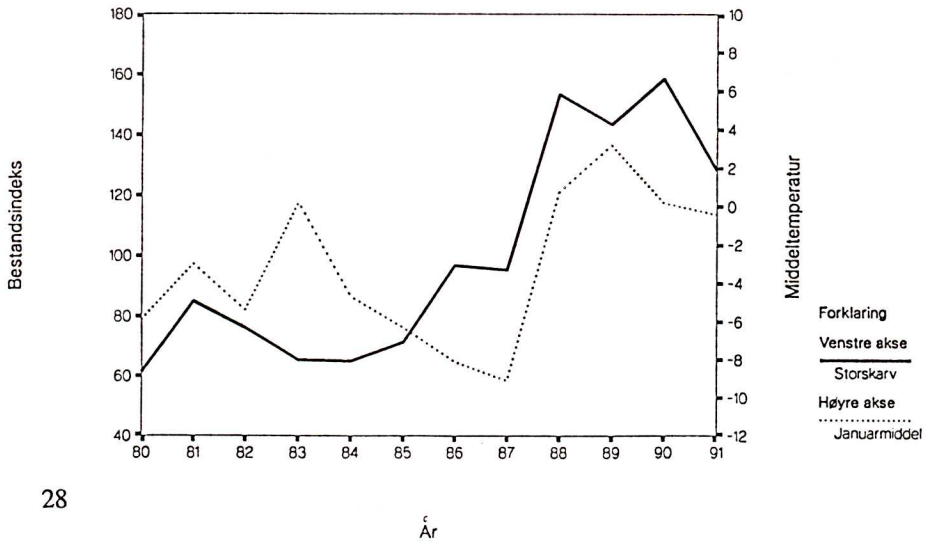
Antallet fugler av de forskjellige artene er satt opp i Tabell 1. Av endene er **ærfuglen** er den klart vanligste arten, mens stokkand, havelle og sjøorre følger deretter. Trondheimsfjorden inneholder en ikke uvesentlig andel av de nasjonale bestandene av disse artene. For

stokkand utgjør antallet ca 10%, for ærfugl ca 5% og for sjøorre ca 7-10% (Nygård et al. 1988). Beregnede bestandindekser for utvalgte arter er satt opp i Tabell 2. Antallet ærfugl falt kraftig mellom 1982 og 1987. Det var grunnlag for betydelig engstelse, men ingen kunne peke på noen direkte årsak til tilbakegangen. En har derfor brukt værdata for 1980-91 for å se om det kan ligge noen forklaringer her. Fra en periode med kalde vintre midt på 1980-tallet, har vi nå hatt en serie milde vintre. Både 1988, 1989, 1990 og 1991 hadde januarmiddeltemperaturer klart over det normale, og var noen av de mildeste vintrene i dette århundret. Hvor mye dette har hatt å si for bestandene er svært vanskelig å si, men at det kan ha betydning både for overlevelse og lokale og regionale bevegelser er sannsynlig. Ærfuglbestanden har i alle fall tatt seg kraftig opp i den siste perioden. Etter å ha sammenstilt bestandsindeksene med meteorologiske data etter forskjellige statistiske metoder (eks. trinnvis multippel regresjon), dukker det imidlertid opp noen mønster. For **ærfuglens** vedkommende er det en klar positiv samvariasjon mellom januartemperaturen året før og bestandsindeksen (Fig. 1). Dette kan tyde på at januartemperaturen virker inn på vinterdødeligheten til ærfuglen. Vi har imidlertid ikke noen feltdata som støtter dette. Det er også en positiv, men ikke like god samvariasjon mellom temperaturen det aktuelle året og bestandsindeksen. Dette viser at færre ærfugler overvintrer i

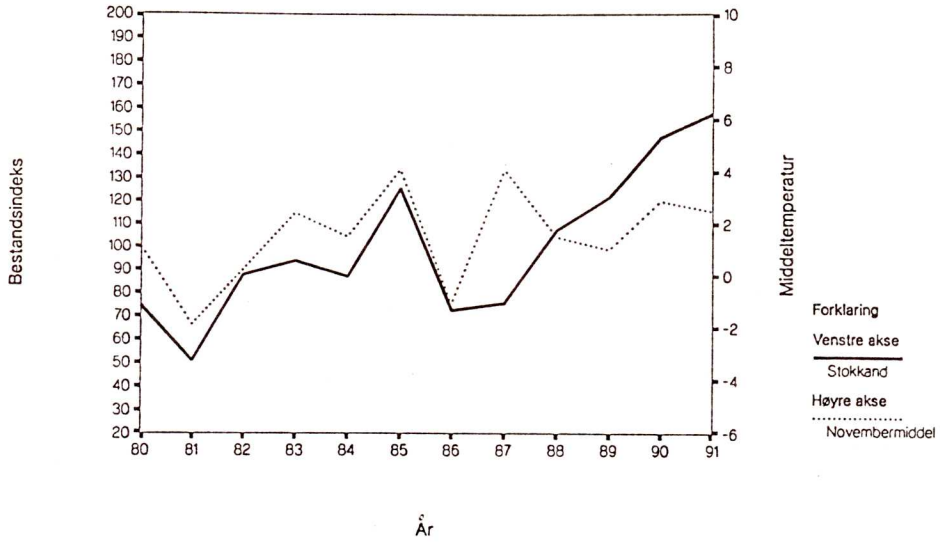
Figur 1. Bestandsindeks i forhold til klima for ærfugl.

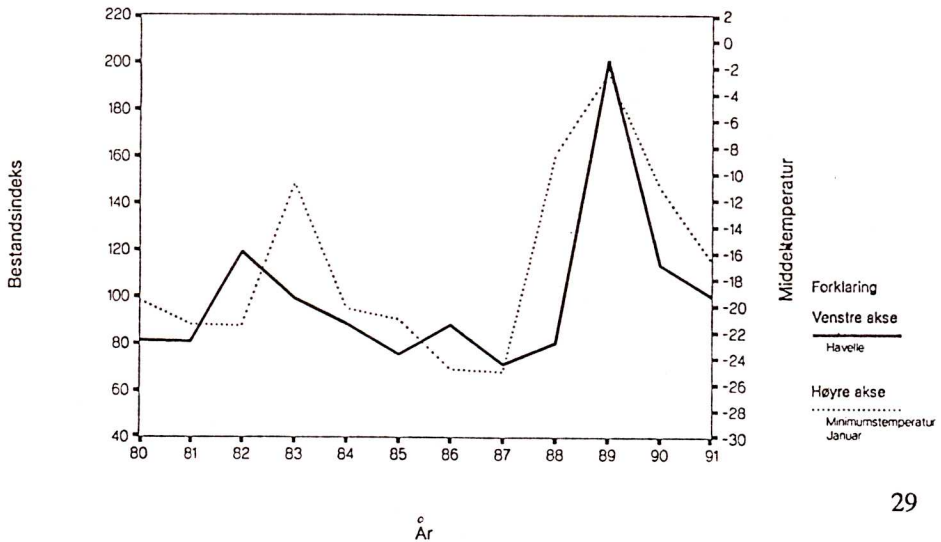
Figur 2. Bestandsindeks i forhold til klima for storskarv.

Figur 3. Bestandsindeks i forhold til klima for stokkand.

Figur 4. Bestandsindeks i forhold til klima for havelle.

fjorden i kalde vintre.

Av andre sammenhenger kan nevnes at antallet **storskarv** viser positiv sammenheng med januarstemperaturen (Fig. 2). **Gråhegre** viser også positiv samvariasjon med temperatur; milde førjulsvintre og milde januarmåneder ser ut til å gi gode hegretall. Nå det gjelder **stokkand**, så ser det ut til å være en positiv sammenheng mellom novembertemperaturen og januarbestanden (Fig. 3) Er det forholdene i november som avgjør om stokkendene skal bestemme seg for å bli i fjorden eller dra videre? **Havella** ser ut til å være påvirket av minimumstemperaturen i januar (Fig. 4). Kanskje flytter de ut av fjorden til mer Golfstrømpåvirket vann i sprengkalde perioder? Sjørørrer har høyest antall i år med høy middeltemperaturen i oktober.

En skal imidlertid være forsiktig med å treffe konklusjoner på grunnlag av slike korrelasjoner, som kan være et resultat av rene tilfeldigheter. Når en tester svært mange ulike datasett mot hverandre, vil noen stemme overens av rent statistiske årsaker. Men, når flere arter viser samvariasjon med samme klimavariabel, er det grunn til å tro at samvariasjonen kan være reell.

Diskusjon

De foreløpige analysene her viser at vinterklimaet påvirker bestandene, men det er sikkert en hel rekke andre faktorer som spiller inn. Den største usikkerheten ligger i graden

av stedtrohet. Kommer de samme flokkene tilbake til de samme overvintringsplassene hvert år, eller skifter de sted? Det er grunn til å tro at de som lever på bevegelig, uforutsigbar mat (eks. fisk), vil variere mer enn de som lever på bunnfauna (eks. blåskjell). Hva skjer i de tilfelle hvor et gruntvannsområde blir fylt ut eller mudret opp? Flytter fuglene innen fjorden, eller drar til til et helt annet sted? Slike spørsmål er av interesse for miljøvermyndighetene, og kanskje kan våre data etter hvert gi svar.

Konklusjon.

Vintertellingene i Trondheimsfjorden er en unik serie faunistiske data. Slike lange tellerier som er utført med samme metodikk år etter år blir bare mer og mer verdifulle for hvert nytt år som blir lagt til serien. NOF-medlemmene i Trøndelag gjør på denne måten en enestående innsats i miljøovervåkingens tjeneste. Det som opprinnelig startet som en overvåking som skulle oppdage eventuelle effekter av oljesøl på bestandene, kan i framtida vise seg å bli verdifull andre sammenhenger. For eksempel kan de bidra til å påvise effekter på faunaen av f.eks. eventuelle klimaendringer.

Det rettes en takk til alle de som har vært med på tellingene, og spesielt til de som har vært med helt siden starten. Det kan ofte være en sur og kald fornøyelse, men forhåpentligvis også med mange fine opplevelser. Vi håper at så mange som mulig vil delta også i åra som kommer.

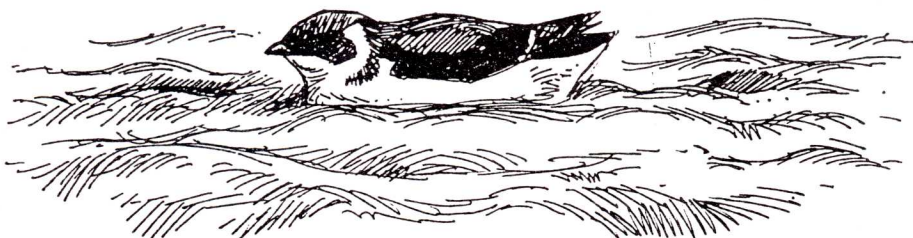
Tabell 1. Antallet av alle arter (unntatt spurvefugler) talt på midtvinterstillingene i Trondheimsfjorden 1977-91.

Art	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Smålom	17	44	22	27	15	36	57	42	13	49	23	33	37	24	22
Storlom	0	0	2	0	3	0	4	1	0	1	1	6	0	2	0
Islom	0	1	4	0	7	6	3	0	1	2	0	1	0	3	0
Gulnebbiom	1	2	6	11	2	10	10	7	5	6	4	3	0	2	2
Gulnebbiom/fislom	1	1	1	4	11	4	4	0	0	1	2	1	0	0	2
Lom ubest	1	4	3	10	10	17	5	4	6	5	3	5	3	0	2
Dvergdykker	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Homdykker	6	13	22	22	36	30	46	18	22	31	36	20	16	8	24
Gråstrupepykker	1	5	26	22	27	18	49	35	10	28	34	17	16	22	12
Toppdykker	0	3	0	2	6	9	8	11	4	8	15	8	12	15	5
Grås./Homdykker	0	0	3	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dykker ub.	3	0	0	0	0	15	5	0	5	10	5	7	31	28	1
Storskarv	67	72	159	164	242	217	186	184	204	277	266	316	283	304	228
Toppskarv	1	5	5	3	3	13	7	0	38	7	10	1	2	6	0
Skarv ubest.	11	52	17	25	68	99	143	28	41	48	50	30	5	4	2
Gråhegre	16	25	9	20	23	35	45	52	112	44	47	116	64	75	123
Kanadagås	0	156	127	210	121	309	268	353	400	143	538	62	184	125	103
Hvitkinnagås	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Sedgås	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0
Tundragås	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0
Sedgås/tundragås	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Sangsvane	49	131	45	41	51	145	118	170	249	152	105	232	52	167	247
Gravand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0
Stokkand	2015	4658	3050	3635	2601	4483	4795	4361	6798	3929	3691	5225	5950	6841	6726
Krikkand	0	2	1	1	0	3	4	2	7	6	1	7	1	18	18
Brunnakke	6	1	1	4	0	3	2	0	0	0	0	3	0	0	0
Stjertand	0	0	0	0	0	3	0	0	0	2	2	3	3	1	3
Skjeand	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grasand ubest.	0	0	0	40	0	0	5	17	0	0	0	0	0	0	0
Taffeland	0	0	3	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0
Toppand	4	23	14	25	1	1	1	0	9	6	6	18	28	7	14
Bergand	4	2	2	0	6	4	16	3	71	24	9	22	120	21	28
Ærfugl	7963	20003	21811	21028	20607	23048	20699	17850	17781	14785	15100	12961	18669	19056	17833
Praktærfugl	1	1	5	7	0	19	0	2	5	21	7	0	2	0	4
Stellerand	0	0	1	0	1	0	2	3	3	0	0	2	3	0	0
Svartand	131	256	117	91	52	281	274	79	959	222	53	134	90	106	215
Sjøsorre	508	993	2350	2072	1681	2292	1873	1644	1582	1608	1540	1321	1606	1563	1735
Ærfugl/sjøsorre	0	0	18	3	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Svartand/sjøsorre	0	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43	0	0
Brilleand	0	0	1	1	1	1	0	2	1	1	0	0	0	0	0
Havelle	574	1196	1944	1523	1552	2287	1906	1695	1476	1725	1354	1504	3680	1929	1689
Kvinand	128	843	656	424	467	994	646	566	662	586	457	910	544	658	679
Islandsand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	2
Dykkand ubest.	98	27	107	268	112	352	244	408	66	6	30	30	7	0	0
Lappfiskand	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
Hjelmfiskand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Siland	86	237	462	427	418	492	345	375	436	394	633	495	308	362	285
Laksand	0	8	12	0	3	9	4	4	45	46	17	37	1	25	17
Fiskand ubest.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
And ubest.	0	50	45	111	11	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0
Havørn	7	5	24	9	24	25	16	11	14	10	21	12	16	15	27
Hønschauk	0	0	3	7	5	0	0	2	4	6	0	1	0	3	2
Spurvechauk	0	0	5	4	0	0	0	0	6	0	1	0	0	1	0
Kongeørn	0	1	6	1	0	0	0	2	4	1	2	0	0	0	0

Art	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Ørn ub.	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Jaktfalk	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dvergfalk	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Sivhøne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Sothøne	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Tjeld	10	183	194	152	127	278	197	112	247	163	107	165	124	176	158
Sandlo	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Vipe	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Steinvender	0	0	57	53	42	52	151	60	4	92	149	0	39	94	23
Fjæreplytt	4	142	583	396	294	529	290	438	126	318	675	156	317	312	196
Myrsnipe	61	128	8	16	0	0	33	18	8	10	2	9	1	8	2
Polarsnipe	0	0	1	0	0	0	0	4	130	1	0	0	0	62	0
Småvadere	100	74	66	16	119	33	28	103	26	121	20	25	50	75	0
Ubest.															
Brushane	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sotsnipe	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rødstilk	16	20	57	21	37	28	48	23	60	14	6	11	9	46	22
Lappspove	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Storspove	0	6	2	0	2	10	0	4	1	2	0	0	6	3	0
Småspove	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Enkeltekkasin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Kvartebekkasin	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Hetemåke	14	265	39	366	192	93	297	142	198	252	19	181	148	152	193
Sildemåke	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0
Gråmåke	789	2593	1590	2318	3926	3885	4608	3424	3857	3171	3212	2787	5125	3521	4323
Grønlandsmåke	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2	0
Polarmåke	0	0	1	0	2	0	1	1	2	1	0	0	1	0	0
Svartbak	135	267	554	363	570	492	614	429	375	363	299	262	490	327	443
Fiskemåke	4	72	46	101	46	43	33	34	103	40	14	79	58	88	99
Krykkje	0	1	27	1	1	1	7	49	16	3	18	0	2	0	2
Hetemåke/krykkje	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
"Stormåke"	49	792	3541	3192	5045	2429	4303	3329	3290	1561	1264	1127	1778	1508	2074
Måke ubest.	0	70	120	200	641	90	0	260	109	52	167	35	670	770	613
Alkekonge	149	0	1	2	0	1	11	1	7	25	0	8	1	44	8
Alke	5	11	47	24	43	101	199	128	39	133	20	75	31	22	16
Lomvi	1	3	1	6	42	41	73	20	8	19	25	129	4	43	1
Teist	5	30	48	43	54	104	75	68	45	48	43	24	17	19	12
Lunde	1	1	0	2	2	1	20	25	2	1	0	2	3	1	4
Alke/lomvi	4	48	42	2	15	12	60	4	16	113	15	50	13	38	5
Ubest.															
Alkefugl/havelle	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alkefugl ubest.	3	55	20	12	36	44	35	21	44	3	0	20	3	2	8
Kattugle	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Fossekall	0	2	1	3	11	0	1	1	13	8	0	6	0	8	18

Tabell 2. Bestandsindekser for utvalgte arter under midtvinterstillingene i Trondheimsfjorden 1977-1991. Framgangsmåten for å beregne indeksene er beskrevet i teksten.

Art	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Smålom	376	133	57	70	34	81	129	95	27	111	52	95	110	73	57
Storlom	0	0	85	0	40	0	159	46	0	39	46	277	0	110	0
Islom	0	0	206	0	177	177	88	0	25	59	0	33	0	35	0
Gulnebbloom	63	70	188	345	31	157	157	110	63	75	50	38	0	30	25
Toppdykker	0	27	0	22	71	107	95	131	48	95	178	95	143	178	111
Gråstrupedykker	54	121	129	109	99	66	180	131	38	105	128	66	76	111	87
Hornedykker	95	0	84	89	129	107	165	64	79	111	129	74	98	49	129
Storskarv	101	51	63	66	91	82	70	70	76	104	102	164	154	170	138
Toppskarv	264	0	264	159	53	229	123	0	59	13	19	2	4	10	0
Gråhegre	65	40	15	32	32	49	63	78	169	66	71	205	111	163	341
Sangsvane	101	105	42	38	42	119	96	145	161	98	85	143	36	117	173
Kanadagås	0	0	55	91	52	134	116	153	173	62	233	27	71	49	85
Krikkand	0	0	52	52	0	134	208	104	208	178	36	36	5	92	97
Stokkand	161	101	63	73	50	86	92	85	123	71	74	105	119	144	154
Toppand	240	0	280	500	20	20	0	67	53	47	9	25	6	12	12
Ærfugl	91	123	115	104	99	111	99	89	87	72	77	74	110	125	124
Praktærfugl	37	37	74	104	0	243	0	27	74	312	104	0	34	0	53
Stellerand	0	0	44	0	41	0	82	143	143	0	0	107	143	0	0
Havelle	63	84	109	84	84	124	103	92	78	92	74	84	208	118	104
Svartand	233	132	48	37	21	114	111	32	390	90	22	68	46	51	104
Sjøorre	67	77	135	118	93	127	104	93	85	87	87	81	99	109	139
Kvinand	76	106	108	70	73	155	100	92	87	77	85	146	91	115	121
Siland	56	77	109	101	95	111	78	85	88	78	136	161	97	118	110
Laksand	0	0	188	0	40	141	63	63	188	192	218	44	2	38	26
Fjærrøpplutt	42	93	187	127	94	170	93	141	34	85	180	42	75	89	49
Steinvender	0	0	75	76	60	74	215	86	6	131	212	0	64	138	64
Rødstiik	332	271	149	55	89	67	115	70	100	23	10	18	13	123	63
Storspove	0	0	53	0	46	265	0	95	27	53	0	0	183	79	0
Lomvi	30	0	10	60	120	118	209	65	23	54	80	491	16	119	4
Alke	11	20	61	36	65	153	301	194	45	155	31	137	118	104	71
Teist	85	106	117	102	115	221	159	157	88	93	98	67	40	32	20
Alkekonje	736	0	5	10	0	4	54	6	42	151	0	54	12	29	97
Lunde	18	0	0	33	36	18	359	449	18	9	0	20	54	0	85
Lom ub.	96	96	57	201	244	244	104	60	45	45	56	67	34	0	53
Dykker ub.	29	0	27	0	116	144	48	0	16	38	48	67	298	269	0
Skarv ub.	99	311	30	44	107	156	225	49	69	81	176	108	18	17	10
Småvadere ub.	76	43	0	9	68	19	16	66	14	66	24	150	299	449	0
Alkefugl ub.	152	218	110	25	71	78	132	41	78	149	38	179	47	143	40

Litteratur.

- Byrkjedal, I. & Eldøy, S. 1980. Bestanden av ender, svaner og sothøns på Jæren gjennom vinterhalvåret i tiårsperioden 1965/66-1974/75. - *Fauna norv. Ser. C. Cinclus* 3: 36-48.
- Frengen, O., Furunes, K.A., Lorentsen, S.-H., Nygård, T. & Røv, N. 1988. Vintertelling av sjøfugl i Trondheimsfjorden 1979-1988. - *Trøndersk Natur* 15: 84-97.
- Nygård, T., Larsen, B.H., Follestad, A., Strann, K.-B. 1988. Numbers and distribution of wintering waterfowl in Norway. - *Wildfowl* 39:164-176.
- Nygård, T. & Røv, N. 1984. Bestandsovervåking av overvintrende sjøfugl. - I Røv, N. (red.): Sjøfuglprosjektet 1979-1984. *Viltrapport* 35: 77-87.

Også sangsvana blir talt i de årlige fjordtellingene. Foto: Per Inge Værnesbranden.

LRSK-rapport for Nord-Trøndelag 1991

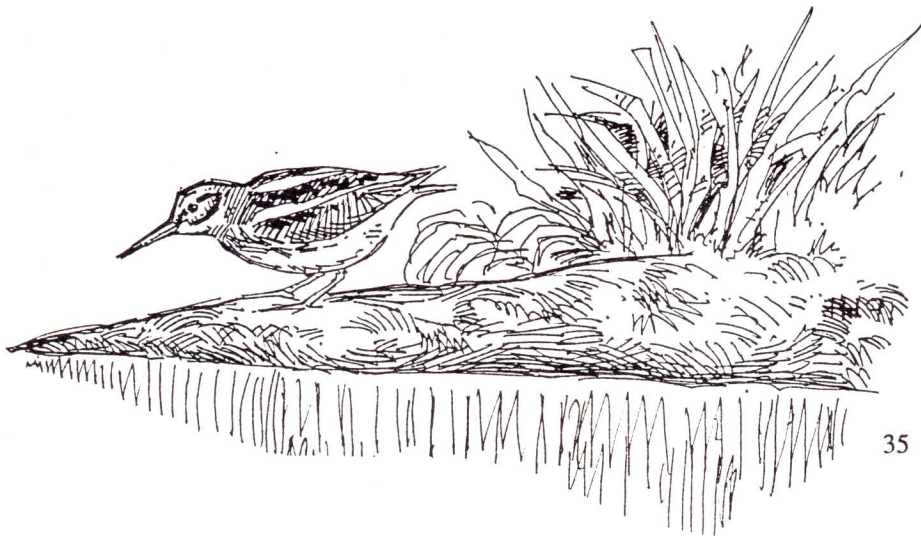
Trond Haugskott, Per Inge Værnesbranden,
Tom Roger Østerås og Ingar Jostein Øien

LRSK Nord-Trøndelag registrerer med glede at aktivitetsnivået blant nordtrønderske ornitologer er på full fart oppover. Nye medlemmer dukker stadig opp med sine observasjoner og de "gamle" er om mulig enda mer aktive enn før. Dette gjør at LRSK Nord-Trøndelag har nok å henge fingrene i!

Vinteren 1990/91 ble, som den foregående, mild og snøfattig. Dette gjorde sitt til at en del arter som normalt trekker sørover prøvde lykken i Trøndelag denne vinteren. Våren/sommeren ble preget av en selv på disse kanter ekstrem sur og kald mai og juni. Dette resulterte i at hekkingen hos en del arter ble utsatt eller i det hele tatt ikke kom i gang.

Det sure været gjorde nok også at en del varmekjære, sørlige arter fant det for godt å ikke besøke Trøndelag dette året. Ekstremt lite trekkende spurvefugl ble også registrert på høsten, dette skyldes antagelig dårlig hekkesuksess pga. forannevnte omstendigheter.

Til tross for dette ble 1991 et ekstremt år med tanke på sjeldenheter; ikke mindre enn 6 nye arter for fylket ble innrapportert. Disse må imidlertid godkjennes av NSKF før publisering, la oss nå bare håpe at de får ut finger'n og gir tilbakemelding på det vi sender inn. Fakta er at alle innsendte NSKF-saker fra Nord-Trøndelag fra 1988-89 på "mystisk" vis har forsvunnet! Imidlertid har det

vært en del utskiftninger i NSKF den siste tiden, så det er godt håp om bedring.

Ekstreme sjeldenheter som ble innrapportert i 1991, og som skal videresendes til NSKF: Hjelmfiskand, brilleand, svartstork, rødhodeand, glente, svartehavsmåke, bonapartesnipe, alaskasnipe og rødhalsgås. I tillegg blir en observasjon av dvergsvane sendt inn som konsultasjonssak.

Det som kanskje vil huskes aller best fra fugleåret 1991 er nok likevel det store kortnebbgåstrekket i mai som omfattet anslagsvis 13-15000 fugl. Alt som kunne krype og gå av fuglekikkere i Trøndelag tok nok turen ut til Mæresletta på Steinkjer minst en gang i løpet av mai. Det skal bli spennende å se om antallet rastende gås øker ytterligere i 1992. En annen minneverdig sak var nok også det store trekket av joer i Nærøy i mai som omfattet hundretalls polarjo, tyvjo og fjelljo pluss en og annen storjo. Ellers har Nord-Trøndelag fått sitt "Utsira", trekkfuglundersøkelser på øygruppa

Sklinna i Leka kommune i oktober resulterte i flere sjeldenheter, samt store antall av de vanligere artene.

LRSK Nord-Trøndelag vil ellers ønske alle fuglekikkere et godt fugleår i 1992, stå på og sørg for at Nord-Trøndelag blir kjent som et aktivt fylke i ornitologisk sammenheng!

Når det gjelder observasjoner av arter som kreves dokumentert, vil vi presisere at utførlig beskrivelse av den aktuelle arten er veldig viktig. Det beste er selvsagt å lage en skisse som påpeker de viktigste kjennetegnene, og vi vil helst ha en kopi av feltskissa fra notatboka, og ikke bare en reintegning av denne. En reintegning kan selvsagt sendes i tillegg til kopien av feltskissa. Hvis du har bilde, lydopptak, videoopptak, fjær o.l. bør dette også sendes inn (send en kopi, originalen bør ikke sendes i posten, i tilfelle den skulle komme på avveie). For arter som skal sendes til NSKF er dokumentasjon svært viktig. Lista over NSKF-arter finner du i "Vår Fuglefauna", i årsrapportene fra NSKF.

Observasjoner fra 1991:

Islom Obs. fra indre Trondheimsfjord: En juv. Tautra 11. - 17.8.91 (BNY, TRØ, ØRS). Innlandsobs.: En ad. Øyevatnet, Høylandet 20.9.91 (PIV). En ad. Hammervatnet, Levanger 5.10.91 (MHU).

Toppdykker Også i 1991 ble det sett relativt mange ind. på den faste oppsamlingsplassen i Tronesbukta, Verdal i mars og april: 10 ind. 23.3.(THA). 18 ind. 26.3. (HSØ). 9 ind. 5.4. (THA).

Gråstrupedykker Innlandsobs.: Ett ind. Leksdalsvatnet, Verdal/Steinkjer 5.5.91 (NVL).

Dvergdykker Ett ind. Hammervatnet, Levanger 4.11.90 (MHU). Ett ind. Hoplafjorden, Levanger 13.1. - 9.2.91 (OML, BNY, J.I.Ligaard m.fl.). Ett ind. Levangersundet, Levanger 11. - 12.1.91 (TKO).

Storskarv Innlandsobs.: Ett ind. Reinsvatnet, Steinkjer 22.9.91 (PMØ). Ett ind. Granabukta, Snåsa 28.9.91 (PMØ). En juv. Grungstadvatnet, Høylandet 1.12.91 (PIV).

Sangsvane Pga. de mildre vintrene i Nord-Trøndelag de siste åra, har antallet rastende svaner på vårtrekk økt kraftig. Også antallet av overvintrende svaner har økt. Spesielt store antall er i de siste åra sett på Leksdalsvatnet, Verdal/Steinkjer. 1991: 546 ind. Leksdalsvatnet 31.3. (THA), 671 ind. 6.4. og 685 ind. 7.4. samme sted (THA, HSØ). Sommerobs.: Ett ind. Leksdalsvatnet 30.7.91 (HSØ). 2 ind. Storsjøen, Verdal/Meråker 23.8.91 (O.Sørhuus).

Knoppsvane En ad. Borgenfjorden, Inderøy 10.2.91 (PIN, HWA). En ad. Eidsbotn, Levanger 23.2.91 (PIV, THA) og 17.3.91 (PIV, TRØ). Leksdalsvatnet, Verdal/Steinkjer: Flere obs. ble gjort av ett voksent ind. våren og høsten 1991 (HSØ, THA, BNY, TRØ, PIV, VKR m.fl.). En ad. Movatnet, Levanger 27.4. - 24.5.91 (THA, PIV, VKR).

Kanadagås Stort antall: 183 ind. Leksdalsvatnet, Verdal/Steinkjer 31.3.91 (THA).

Hvitkinngås 4 ind. Mære, Steinkjer 9.5.91 (PIN m.fl.). Ett ind. Mære/Gjørsv, Steinkjer/Inderøy 10.5.91 (AIN). Ett ind. Mære 13.5.91 (TRØ, BNY, GLI) og Gjørsv samme dag (PIN). Ett ind. Gjørsv 14.5. (AIN, BNY, TRØ, GLI) og 23.5.91 (ESÆ). Ett ind. Loråsleiret, Inderøy 25.9.91 (BNY, JAA m.fl.). Ett ind. Ørin, Verdal dagen etter (HSØ). Opptrer nå årlig i lite antall i forbindelse med det store kortnebbgåstrekket (se denne) i Trøndelag.

Kortnebbgås Arten ser ut til å ha endret trekkvaner de aller siste årene, med det resultat at store deler av Svalbard-bestanden nå mellomlander i Trøndelag rundt midten av mai. Denne tendensen forsterket seg i 1991. Tusener av kortnebbgås rastet i Trøndelag, de fleste av disse på strekningen Verdal-Inderøy-Steinkjer. Anslagsvis 9500 ind. rastet i dette området 12.5., derav ca. 6500 ind. alene på Mære, Steinkjer. Den totale rastebestanden i Inn-Trøndelag 7. - 16.5.91 antas å ha vært 13-15000 ind. (PIN m.fl.). Også under høsttrekket opptrer nå kortnebbgåsa i stadig større antall, men i gjennomsnittlig mindre flokker og over et lengre tidsrom enn på vårtrekket. Sommerobs.: Ett ind. Fossemvatnet, Steinkjer 9.8.91 (THA).

Tundragås I forbindelse med de store kortnebbgåsflokkene vår og høst (se denne) opptrer nå også tundragåsa årlig i lite antall i Trøndelag. Obs. fra 1991: 2 ad. Mære, Steinkjer 8.5. (THA). En juv. Nestvold, Verdal 8.5. (HSØ). Ett ind. Mære 9.5. (BNY, J. Helset). Ett ind. Gjørsv, Inderøy 9.5. (AIN). En ad. Ørin, Verdal 9.5. (THA). Ett ind. Mære 10. - 11.5. (AIN). Ett ind. Kausmo, Verdal 11.5. (AIN). 4 ad. + en juv. Mære 12.5. (THA, PIV, VKR, ESÆ, PIN m.fl.). 2 ad. Ørin 12.5. (THA, PIV, VKR, ESÆ). Ett ind. Gjørsv 14.5. (BNY, TRØ, GLI). Ett ind. Nestvold, Verdal 14.5. (AIN). Ett ind. Klingsundet, Steinkjer 15.5. (L. Vågan). 2 ad. Gjørsv 17.5. (THA, HSØ). 2 ind. Mære samme dag (PIV). Ett ind. Gjørsv 22.5. (PIN). 2 ind. Granabukta i Snåsavatnet, Snåsa 8.8.91 (PMØ). Ett ind. Loråsleiret, Inderøy 25.9.91 (BNY, JAA m.fl.) og dagen etter (HSØ). Sommerobs.: Ett ind. Teveltunet, Meråker mai - aug. 1991 (Leif Magnar Storøien m.fl.), i myting sammen kanadagjess. Den ble innfanget og ringmerket i forbindelse med halsringmerking av kanadagjess (PIV, BNY, Ole Reitan m.fl.).

Dverggås Ett ind. Gjørsv, Inderøy 22. - 23.5.91 (PIN, ATA, ESÆ) og Mære, Steinkjer 24.5.91 (BNY). Fuglen var ikke merket.

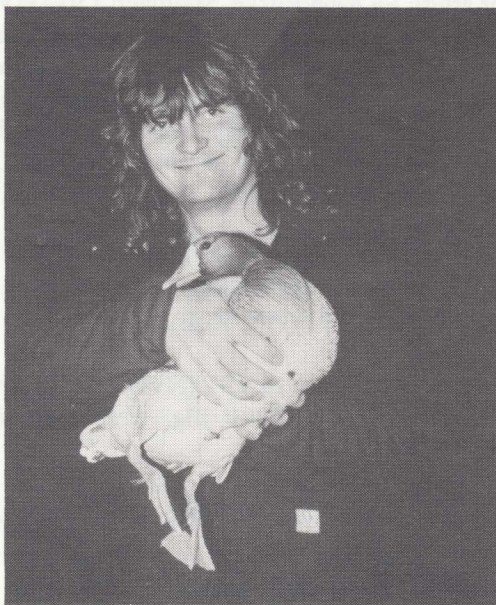
Sædgås Også denne opptrer i lite antall i forbindelse med kornebbgåstrekket (se denne og tundragås). Obs. fra 1991: Ett ind. Ørin, Verdal 9.5. (THA). Ett ind. Mære, Steinkjer 9.5. (BNY, J.Helset). Ett ind. Gjørsv, Inderøy 8. - 18.5. (PIN, AIN, THA, HSØ m.fl.). Ett ind. Lundleiret, Steinkjer 10. - 12.5. (PIN, ATA).

Grågås Innlandsobs.: Ett ind. Leksdalsvatnet, Verdal/Steinkjer 5. - 7.4.91 (THA). 2 ind. samme sted 14.4.91 (MMY m.fl.). 3 ind. samme sted 20.4.91, og ett ind. dagen etter (HSU). Ett ind. Hammervatnet, Levanger 10.11.91 (MHU). Ett ind. Grungstadvatnet, Høylandet 1.12.91 (PIV). Overvintring: 2 ind. Sandfærhus, Stjørdal 16. - 23.11. og 25.12. - jan. 1992 (PIV, TRØ, BNY).

Snøgås 2 ad. Mære, Steinkjer 12.5.91 (AIN, PIN, THA, PIV, VKR, ESÆ m.fl.). 2 ad. Lundleiret, Steinkjer (S. Moe). 2 ad. Loråsleiret, Inderøy 4.10.91 (PIN, ATA). 2 ad. Ørin, Verdal 8.10.91 (HSØ). 2 ind. samme dag Nestvold, Verdal

(T. Forberg medd. HSØ). Samtlige obs. av samme ind?

Stripegås En ad. Høsholmen, Inderøy juli 1991 (HSØ). Ett ind. Vemundvik, Namsos 7.7.91. Holdt sammen med ei grågås og 5 dununger som bar tydelig preg av å være krysninger mellom grågås og stripegås (Gunnar Berntsen).

*Tundragås innfanget og ringmerket Meråker sommeren 1991
(Foto: Per Inge Værnesbranden).*

Gravand Innlandsobs.: 2 ind. Granaskjæret, Snåsa 25.4.91 (PMØ).

Brunnakke Vinterobs.: En hunn Tautra, Frosta 2.3.91 (ØRS). En hunn Grungstadvatnet, Høylandet 1.12.91 (PIV). En hunnfarget Øksninga, Nærøy 16.2. og 16.12.91 (FKU).

Snadderand En hann Leksdalsvatnet, Verdal/Steinkjer 20.4.91 (ØRS). En hann Lundleiret, Steinkjer 18. - 19.5.91 (PIN). En hann Gjörv, Inderøy 23.5 - 25.5..91 (ESÆ m.fl.).

Stjertand Store antall: 31 ind. Eidsbotn, Levanger 16.9.90 (ØRS). 17 ind. samme sted 26.9.91 (THA). 15 ind. samme sted 13.10.91 (THA, PIV).

Knekkand Sommerobs.: En hann og to hunner Halsøen, Stjørdal 26.6. - 1.7.91 (BNY).

Taffeland En hann Hammervatnet, Levanger mai 1990 (ESÆ). En hann Fossemvatnet, Steinkjer 4.5.91 (THA).

Praktærfugl Obs. fra indre Trondheimsfjord (utenom Tautra, Frosta, hvor arten forekommer årlig): En hann Røkke, Stjørdal 6.1.91 (PIV) og 20.1. (TRØ, GLI). En hann Vingebukta, Stjørdal 10.3.91 (PIV). En hann Fåttenfjorden, Stjørdal/Levanger 22.12. - 31.12.91 (PIV). En hunn Gjörv, Inderøy 23. (ESÆ) og 24.5.91 (BNY). En hann (2K) Rinnleiret, Levanger/Verdal 15.7.91 (ESÆ). Andre sommerobs.: En ad. hann Øksninga, Nærøy 7.7.91 (FKU). Stort antall: min. 60 ind. (derav 4 utfargede hanner) Øksninga, Nærøy 10.12.91 (FKU), ca. 40 ind. (2 utf. hanner) samme sted 16.12.91 (FKU).

Stellerand Tautra, Frosta 1991: En hann 5.1. (BNY, TRØ) og 2.3. (ØRS). 3 ind. 27.2. (TKO). 2 hanner 31.3. (PIV, TRØ, IJØ, GLI) og en hann 7.4 (ESÆ). En hann Straumen, Inderøy 3.2.91 (PIN, ALE).

Fiskeørn Ett ind. Sveet, Verdal 19.5.91 (NVL). Ble sett nesten daglig ved fiskeoppdrettsanlegget sommeren 1991 iflg. eieren. Ett ind. Sandfærhus, Stjørdal 22.7.91 (TRØ, GLI).

Havørn Innlandsobs.: Ett ind. Torsbjørkdalen, Meråker 15.6.91 (PIV).

Musvåk Ett ind. Leksdalsvatnet, Steinkjer 20.4.91 (AIN, IIN). Ett ind. Tronesbukta, Verdal 31.8. - 28.9. (THA m.fl.). Ett ind. Ørin, Verdal 7.9.91 (THA). Samme ind. som det ved Tronesbukta. En juv. Straumbrua, Nærøy 31.8.91 (FKU). Ett ind. Kanalen, Nærøy 19.9.91 (FKU). En juv. Øksninga og Skagasjøen, Nærøy 21.9.91 (PIV, FKU). Sanns. det samme ind. ved alle tre anledningene.

Sivhauk En ad. hunn Hammervatnet, Levanger 28.7.91 (MHU).

Myrhauk En hann Ydstines, Stjørdal 12.4.91 (TRØ).

Tårnfalk Stort antall: 11 ind. Kongensøy-området, Nærøy 27.8.91 (FKU).

Lerkefalk 2 juv. Remyra, Stjørdal 2.8.90 (BNY).

Sivhøne Ett ind. Hammervatnet, Levanger 13.1.91 (MHU). Ett ind. Hopla, Levanger 13.1.- 2.2.91 (MHU m.fl.). Ett ind. Straumbrua, Nærøy 6.11.91 (FKU).

Sothøne Vinterobs.: 2 ind. Hammervatnet, Levanger 5.1.91 (BNY, TRØ). Stort antall: 30 ind. Hammervatnet, Levanger 3.11.91 (MHU).

Dverglo Ett ind. Trøite, Stjørdal 17.5. (PIV), 28.5. (TRØ, GLI m.fl.), 2.6. (BNY) og 28.6.91 (PIV).

Boltit 3 hanner og 5 hunner Trøite, Stjørdal 2.6.91 (Knut Krogstad, BNY m.fl.).

Polarsnipe Vårobs.: Ett ind. Ørin, Verdal 8.5.91 (THA). Ett ind. Øksninga, Nærøy 11.5.91 (FKU m.fl.). 4 ind. Vikanbukta, Stjørdal 22.5.91 (PIV). 13 ind. Loråsleiret, Inderøy 24.5.91 (THA, HSØ). 9 ind. Lundleiret, Steinkjer 24. og 25.5.91 (THA, HSØ, PIN).

Tundrasnipe Stort antall: 28 ind. Tronesbukta, Verdal 31.8.91 (THA).

Myrsnipe Vinterobs.: Ett ind. Tautra, Frosta 5.1.91 (TRØ, BNY), 2 ind. samme sted 2.3.91 (ØRS). Ett ind. Halsøen ca. feb.-mars 1991 (BNY).

Fjellmyrløper Ett ind. Rinnleiret, Levanger/Verdal 11.8.91 (THA).

Svarthalespove Ett ind. Rinnleiret, Levanger/Verdal 4.5.91 (THA). Ett ind. Kongensøya, Nærøy 30.8.91 (FKU). En juv. Nyheimslonet, Nærøy 30.8.91 (PIV, FKU). 2 juv. Horvereid, Nærøy 6. - 7.9.91 (FKU).

Lappspove Stort antall: 46 ind. Ørin, Verdal 4.5.91 (THA).

Sotsnipe Vår/sommerobs.: Ett ind. Rinnleiret, Levanger/Verdal 9. og 12.5.91 (THA, BNY). 6 ind. samme sted 15.6.91 (THA). Ett ind. Vikanbukta, Stjørdal 22.5.91 (PIV). 2 ind. Sandfærhus, Stjørdal 15. - 17.6.91 (BNY).

Rødstilk Vinterobs.: 2 ind. Tautra, Frosta 2.3.91 (ØRS). 2 ind. Falstadbukta, Levanger 23.2.91 (THA, PIV). 7-8 ind. Tautra, Frosta 16.3.91 (PIV).

Gluttsnipe Stort antall: min. 66 ind. Rinnleiret, Levanger/Verdal 10. - 11.8.91 (THA).

Enkeltbekkasin Vinterobs.: 3 ind. Trøite, Stjørdal 3.2.91 og ett ind. 3.3.91 (PIV, TRØ). Blir ofte sett Trøite feb.-mars (TRØ).

Svømmesnipe Trekkobs.: Ett ind. Sandfærhus, Stjørdal 3.6.91 (PIV). Ett ind. Rinnleiret, Levanger/Verdal 11.8.91 (THA).

Polarjo Mai 1991 ble det registrert et stort trekk av joer utenfor Øksninga i Nærøy kommune. Det strakk seg fra 11.5. - 23.5. Både polarjo, tyvjo og fjelljo ble sett i tildels stort antall. Av polarjo-obs. kan nevnes: min. 50 ind. i løpet av ca. to timer 11.5. (PIV, FKU, THA, ESÆ, VKR). Ca. 25 ind. Abelvær samme dag i løpet av en times tid (VKR, PIV, ESÆ, THA). Dagen etter min. 64 ind. utenfor Øksninga i løpet av en time (PIV, FKU, ESÆ, THA, VKR). Min. 42 ind. Øksninga 21.5. (FKU). I tillegg ble flere titalls jo sp. sett. En ad. Øksninga 23.9.91 (FKU).

Tyvjo Se kommentar for polarjo. Øksninga, Nærøy: min. 40 ind. 11.5., min. 51 ind. dagen etter (FKU, PIV, ESÆ, VKR, THA).

Fjelljo Se kommentar for polarjo, de første ble sett utenfor Øksninga 16.5. Min. 30 ind. ble sett her 21.5 (FKU). Opptrådte også uvanlig tallrikt i Trøndelag om høsten, antagelig som følge av sterke vestlige vinder på havet. På Ørlandet, Sør-Trøndelag ble flere hundre ind. sett samtidig i september. Også i Nord-Trøndelag ble det gjort uvanlig mange obs., men ikke mer enn 2-3 ind. samtidig.

Storjo Ett ind. Øksninga, Nærøy 11.5.91 (FKU, THA, PIV, ESÆ, VKR). Ett ind. Foldfjorden, Nærøy 11.5.91 (PIV). Ett ind. Øksninga, Nærøy 16.9. og 22.11.91 (FKU). Ett ind. Sklinna, Leka 6.10.91 (THA).

Dvergmåke En (2?) ad. Folla sør for Øksninga, Nærøy 17.5.91 (FKU). En juv. (2K) Øksninga, Nærøy 23. og 27.5.91 (FKU). Ett ind. (2K) Folvika-Halsøen, Stjørdal 4. - 10.6.91 (AFO, BNY, PIV, ALA).

Grønlandsmåke En juv. Tautra, Frosta 7.4.91 (ESÆ). En ad. Rinnleiret, Levanger/verdald 11.10.91 (THA) og 20.10.91 (THA, TRØ). En ad. Levangersundet, Levanger 5.11.91 (TKO, C. Tiller). Ett ind. (2K) Foldfjorden, Nærøy/Fosnes 24.11.91 (IJØ).

Alkekonge Obs. fra indre Trondheimsfjord: Ett ind. Fløan, Stjørdal 20.1.91 (BNY m.fl.). Ett ind. Tautra, Frosta 27.1.91 (BNY, VKR). Ett ind. (dødt) Sandfærhus, Stjørdal 21.5.91 (PIV). Ett ind. Foldfjorden, Nærøy/Fosnes 25.11.91 (IJØ). Ett ind. Åsenfjorden, Levanger 27.11.91 (IJØ). Ett ind. Sørgrenda, Frosta 31.12.91 (PIV).

Ringdue Vinterobs.: 2 ind. Tautra, Frosta 27.1.91 (BNY, VKR). 3 ind. samme sted 2.3.91 (ØRS). 4 ind. Vinge, Stjørdal 22.12.91 (BNY, TRØ).

Turteldue Ett ind. Staupshaugen, Levanger 13. - 19.9.91 (TKO). Ett ind. Sklinna, Leka 5.10.91 (THA).

Gråspett Innlandsobs.: En hunn Ulvilla, Verdald påska 1987 og mars 1991 (AIN, IIN). En hann Ulvilla 7.11.91 (IIN). En ad. hann Vanvikan, Leksvik 4. - 17.11.90 og 22.6.91 (J.E.Kjøsnes).

Hærfugl Ett ind. Madsøya, Leka 23.10.91 (H. Thorsen medd. SGA) og ett ind. Skei, Leka dagen etter (M.Garstad medd. SGA). Ett ind. Gran, Snåsa 2.8.91 (J.Riseth).

Isfugl Ett ind. Levangersundet, Levanger 1.10.91 (HWA). Ett ind. Levangersundet og nedre del av Levangerelva, Levanger 20.10.91 (TKO, HSØ).

Svartryggerle Ett ind. Stjørdal Havn 1.4.91 (JAA). Første obs. i Nord-Trøndelag av denne rasen av linerle.

Vintererle Ett par m/hekkeadferd Granfossen, Verdal sommeren 1990 (S. Karlsen medd. HSØ). Ett varslende par m/mat i nebbet Verdalselva sommeren 1991 (P. J. Schei medd. ØRS).

Tartarpiplerke Ett ind. Sklinna, Leka 9.10.91 og 3 ind. dagen etter (THA).

Lappiplerke Ett ind. Sklinna, Leka 9.10.91 (THA).

Sidensvans Stort antall: ca. 500 ind. Mule, Levanger 9.11 (VKR, THA, TRØ).

Kornkråke Ett ind. Vordal, Levanger 5.3.87 (MHU). 4 ind. Storleiret, Frosta 27.1.91 (BNY, VKR, PIV). Ett ind. Haga, Verdal 5.4.91 (IIN). 2 ind. Lundleiret, Steinkjer 7. og 11.4.91 (PIN m.fl.). Ett ind. Moavatnet, Nærøy 28.4.91 (FKU).

Gresshoppesanger Ett ind. Sklinna, Leka 10.10.91 (THA).

Rørsanger Ett ind. Trøite, Stjørdal 29.6.91 (PIV). Ringmerket, 3. funn i Nord-Trøndelag.

Gransanger Sein høstobs.: Ett ind. Sandfærhus, Stjørdal 16.11.91 (PIV).

Bøksanger Et syngende ind. Staupshaugen, Levanger 28.5. - 6.6.91 (TKO). En syngende hann Hegra festning, Stjørdal 15. - 16. 6.91 (Jon Arne Sæter).

Nattergal Ett ind. Sklinna, Leka 10.10.91 (THA).

Rødstrupe Vinterobs.: Ett ind. Tautra, Frosta 2.3.91 (ØRS).

Rødvingetrost Vinterobs.: 17 ind. mot SV Dragland, Leka 15.12.91 (FKU).

Bergirisk Vinterobs.: 2 ind. Tautra, Frosta 2.3.91 (ØRS). Min. 20 ind. Tangen, Stjørdal 22.12.91 (PIV).

Polarsisik Ett ind. Tautra, Frosta 2.3.91 (ØRS). Min. 3 ind. Gudå, Meråker 16.3.91 (T. Kirkeby, TRØ). 10-20 ind. samme sted primo mars (T. Kirkeby, TRØ). Ett ind. Ulvilla, Verdal 1.4.91 (IIN, AIN). 2 ind. Stjørdal sentrum 26.9.91 (BNY). Ett ind. Sklinna, Leka 5. og 10.10.91 (THA). Ett ind. Hammervatnet, Levanger 27.10.91 (MHU).

Rosenfink En hann (2K) Vikan, Stjørdal 4.6.91 (AFO, TRØ, GLI). Ett par Ulvilla, Verdal 10.6.91 (IIN). 2K hann Gran, Snåsa 13.6.91 (PMØ). En utfarget hann Ørin, Verdal 16.7.91 (G. Sørmo & E. Ryen medd. HSØ). Totalt 5 obs. tidligere: 1981 (2), 1987, 1988 og 1989. Økningen de siste 5 åra kan tyde på at rosenfinken etter hvert får fotfeste i Nord-Trøndelag. Første hekkefunn i Trøndelag var på Ørlandet i Sør-Trøndelag i 1987.

Konglebit Min. ett ind. hørt Grinda, Nærøy 24.1.91 (FKU). 7-8 ind. Ytteråsen, Stjørdal 17.2.91 (TRØ, GLI, IJØ).

Kjernebiter Ett ind. Stiklestad, Verdal 10.9.87 (Olaf Sørhuus).

Svartryggerle Stjørdal april 1991. (Foto: Jo Anders Auran).

Observatører:

AIN - Arnstein Indahl
ALA - Anneli Larson
ALE - Arve Lerhagen
ATA - Asbjørn Tangen
BNY - Bård Nyberg
ESÆ - Einar Sæter
FKU - Franz Kutschera
GLI - Gunnar Ligaard
HSØ - Halvor Sørhuus
HWA - Hilde Waaseth
IIN - Inge Indahl
IØ - Ingar J. Øien
JAA - Jo A. Auran

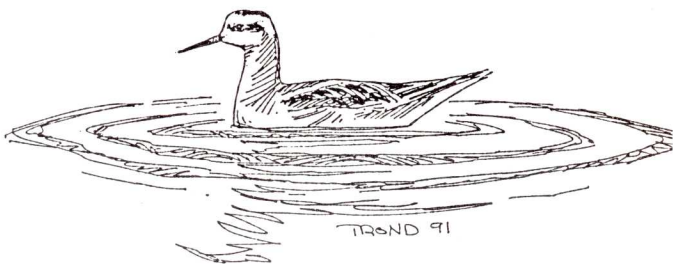
MHU - Magne Husby
MMY - Magne Myklebust
NVL - NOF Verdal lokallag
OML - Ole M. Laugtug
PIN - Per I. Nicolaisen
PIV - Per I. Værnesbranden
PMØ - Pål Mølsvik
SGA - Steinar Garstad
THA - Trond Haugskott
TKO - Terje Kolaas
TRØ - Tom R. Østerås
VKR - Vidar Krøke
ØRS - Øystein R. Størkersen

Litteratur

- Nicolaisen, P.I., Indahl, A. & Sørhuus, H. 1991: Rastende kortnebbgås i Inn-Trøndelag våren 1991. Rapport. 51 sider.
- Spjøtvold, Ø., Thingstad P.G. & Vie, G.E. 1984: Fuglefaunaen i Nord-Trøndelag. Status pr. 1.1.1984. TN 11, S. 104-118.
- Værnesbranden, P.I., Øien, I.J., Østerås, T.R. & Haugskott, T. 1990: Faunistisk rapport fra Nord-Trøndelag 1990. TN 18, s. 4-15.

LRSK Nord-Trøndelag:

NOF avd. Nord-Trøndelag
Postboks 68
7501 Stjørdal.

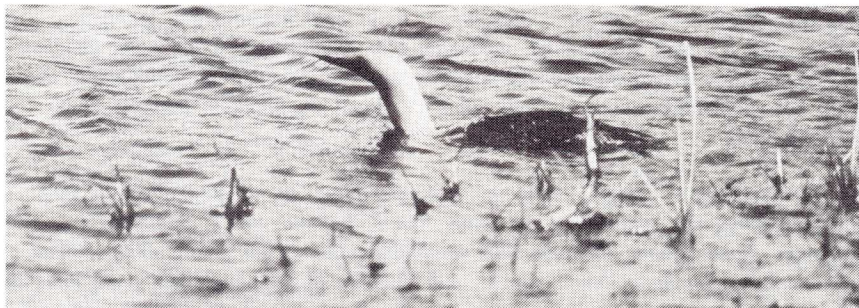

FOTOHJØRNET

Alle trofaste lesere! Forrige art i fotohjørnet var nok en meget hard nøtt skulle vi tro? Det er nok ikke mange av dere som har hatt befatning med arten, ihvertfall ikke i Trøndelag. La oss se på hvilke kjennetegn vi kan plukke ut av bildet. En ser lett at fuglen er lys (hvit) på undersiden, noe mørkere (grå) på oversiden med svarte flekker. Stjerten er gråaktig med svart ytterst. Gumpen er hvit. Oversiden av hodet er svart mens strupen/halsen er hvit. De fleste vil vel kunne fastslå at det dreier seg om ei terne/måkefugl?

Hadde vi vært i felt ville vi lagt merke til de spisse vingene og den spesielle terneflukten, altså er det ei terne vi har foran oss. Fuglen er større enn vanlig makrell- og rødnebbterne. Ut av bildet ser en også at kroppen er skikkelig kraftig, og at nebbet virker kraftigere enn hos våre vanlige ternearter. Dessuten ville ikke makrell/rødnebb ha svart kant

langs hele enden av stjerten. Ser vi på ryggen er den spettet, altså er det ei ung terne. Vi kan også se at nebbet er svart inn til nebbrota. Felthåndboka sier oss at det kan dreie seg om to arter, enten sandterne eller splitterne. Hva er det som skiller disse to artene i ungfugldrakt? Sandterna har et ekstra kraftig nebb som kan minne om et måkenebb (jf. det engelske navnet: Gull-billed Tern). Sandterna har heller ikke så mørk stjertende, heller ikke den mørke hetta i ungfugldrakt. Altså er det ei splitterne! I Trøndelag er splitterne en sjelden streifgjest. Hittil foreligger det 4-5 observasjoner, i hovedsak om våren og sommeren, men høsten 1991 dukket det opp noen uvanlig sene fugler i oktober på Storfosna. På strekningen Sørlandet-Jæren er arten fåtallig og hekker en sjelden gang. Splitterne er ellers en meget vanlig sommergjest i Sør-Sverige og langs kystene i Europa. Splitternebildet forrige gang var tatt av Frode Falkenberg. FF.

Hvilken art er dette? Svar kommer neste gang.

NYTT SIDEN SIST.....

Et lite hjertesukk fra oss i TN: HUSK MELDING OM NY ADRESSE TIL TN ELLER TIL NOF-AVDELINGENE NÅR DU FLYTTER PÅ DEG! Hvert år er det adressater som vi må gi opp å etterspore. Finner vi dere likevel kan det ha påført oss store portoutgifter. Som dere vet er det ikke direkte billig å sende ut TN, ikke har vi noe særlig god økonomi heller.

Kontingenten/abonnementet skal betales! Medlemmer i NOF/ST får forsinket innbetalingsblankett med dette nr. av TN. Forsinkelsen skyldes behov for nyopptrykk av blanketter. Vi håper derfor at dere betaler så snart som mulig. Kontingenten er som vanlig kr. 50.- for senior og kr. 30.- for junior (under 18 år). Medlemmer i NOF/NT har allerede fått innbetalingsblankett og skal betale kr. 40.- for senior og kr. 25.- for junior (under 18 år). De som abonnerer på TN (medlemmer i NOF avd. NT/ST får bladet automatisk) betaler i år kr. 40.- Medlemmer/abonnenter som ikke betaler vil få purring i andre halvår, for deretter å bli strøket. De som ønsker å avslutte bør derfor i anstendighetens navn gi oss i god tid skriftlig beskjed om det! Vi håper at de som får purring og likevel har betalt tar det sporty og gir oss beskjed. Husk det er ikke like greit bestandig å ha oversikt over alle.

OPPROP HAMMERVATNET. Endelig er den første ornitologiske rapport om dette fuglerike våtmarksområdet under utarbeidelse. I den forbindelse er undertegnede interessert i alle observasjoner, uansett hvor langt tilbake i tid de er gjort. Send spesielt opptellinger der all vannfugl er talt opp. Angi om tellingene er gjort i reservatet, enten i nordre eller i søndre bukt (fugletårnbukta). Det er viktig å få opptellinger fra flere personer over flere år, da jeg vil prøve å få oversikt over bestandsutviklingen hos ulike arter. Så derfor: Ikke plukk de data du synes er "best", men send alt sammen til Magne Husby, 7630 Åsen.

Ryggamyra på Ørlandet. Her er det nå snakk om å grave ut en dam til glede for bl.a. fuglelivet. Det kan bli et samarbeide med kommunen, grunneierne og NOF avd. ST med hensyn på registrering av fuglelivet før og etter inngrepet. Vi oppfordrer derfor besøkende om å notere seg det fugleliv som måtte dukke opp på lokaliteten. Vi regner med å komme tilbake senere med mer informasjon.

Fugle-atlas for Norge. Siste på atlasbok-sida er at pga. meget treg tilbakemelding fra forfatterne til tross for at fristen var 1. november i 1991 (gjelder flere meget sentrale folk i NOF!), blir boka trolig ikke ferdig på denne siden av året. Det er imidlertid håp om at den foreligger våren 1993.

Fuglevakta informerer: En milepæl ble nådd ifjor da Stortinget bevilget tohundredtusen kroner til dette arbeidet. Arbeidet vil derfor bli opptrappet, bl.a. med en heltidsansatt i perioden april til og med september 1992. Det vil videre bli utarbeidet kurs og info-materiell rettet mot politi, tollvesen, forvaltning og andre naturinteresserte. Det blir kurs for fuglevaktkontaktene rundt om i landet og de internasjonale kontaktene skal prioriteres. Antall henvendelser har økt i 1991 med totalt 613 meldinger. Sør-Trøndelag topper statistikken med 107 henvendelser, i nordfylket var det 35. Et eksempel på vellykket inngripen kom fra Finnmark fjelltjeneste: Den 24.6.91 var en ansatt i fjelltjenesten på vei fra Alta til Tana da han ble oppmerksom på en mann ute på ei myr. Mannen var tydeligvis på leting etter vadefuglreir. Med hjelp av Kautokeino lensmannkontor ble mannens kjøretøy ransaket. Da ble det funnet et kvinand-egg gjemt i et syltetøyglass. Mannen viste seg å være fra Nederland. Han ble gitt en bot på kr. 5000.- som han godtok på stedet. Det ble så varslet videre til Sverige at han var på vei dit. Ved Kiruna ble han ransaket på nytt og det ble funnet to nye egg av lappspove og rødstilk godt gjemt i en kaffeboks. Han ble igjen bøtlagt med kr. 7000.- Mannen har vært en trofast gjest i Skandinavia i en årrekke, slik at det kan ikke utelukkes at han har holdt på med dette i mange år. Til slutt oppfordrer fuglevakta alle om å sende inn avisutklipp som berører saken. Send til NOF, Seminarplassen 5, 7060 Klæbu. Tlf. til fuglevakta er som vanlig 090-29 500 (døgnet rundt).

Eldre nr. av TN til salgs. For alle årganger fram til og med 16 (1989) koster det kr. 5.- pr. hefte, fra og med årgang 17 (1990) koster det kr. 15.- pr. hefte. Bestillinger gjøres til TN, Postboks 1719 Rosenborg, 7004 Trondheim. Send ingen penger, regning tilkommer.

FUGLE- LÆREREN

TIL TROSS FOR DET FINE HÅNSTØRET OG STEKKE FARVER ER SANDLOA OFTE VANSKELIG Å SE FOR DEN BEGYNNER Å LØPE.

PÅ BADESTRENER MED NYE FOLK ER DET VANSKELIG FOR SANDLOA Å FÅ TID TIL Å RUGE EGGENE.

SANDLOA SPILLER SÅRGT FOR Å AULEDE OPPMERKSOMHETEN FRA DE SMÅ UNGENE.

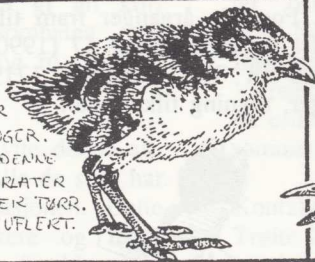

OM HÅSTEN TREKKER SANDLOA SVØRVER SAMMEN MED MYRSNIPA.

I TIRNDELAR KAN DU FINNE SANDLOA PÅ STEINETE GRUSSTRENDER PÅ KYSTEN OG I FJELLET DEN ER OGSÅ VANLIG I FJÆRENE OM HÅSTEN.

FUGLE- LÆREREN

DET FINNES TO TYPER NY-KLELTE TUGLENGER. REIRFLYKTERE SOM DENNE STORFUGLUNGEN FORLATER REIRETSÅ SNART DE ER TØRR. DE ER OGSÅ GODT KAMUFLERT.

TROSTEUNGEN DERIMOT ER NAKEN OG BLIND ETTER KLEKKINGEN. DEN KAN IKKE FORLATE REIRET ENNÅ.

TROSTEUNGEN KAN IKKE FINNE MAT SELV. DET STORE OG LYSE GAPET VISER HVOR FURELØRENE LEGGER MATEN.

REIRFLYKTERE FØLGER FORELDRENE OG FINNER MAT SELV. DE VOKSNE VARSLER NÅR DET ER FARE PÅ FERDE.

SNART VOKSER TJERENE GODT OG DA SLIKE SOM HÅS DISSE KJØTTHEIS-UNGENE.

HAR DU SETT HVOR VANSKELIG DET ER Å SE TJELUNGER I FJÆRA. DET ER FORDI DE ER SÅ GODT KAMUFLERT.

Norsk Ornitologisk Forening

Avdeling Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag

Adresser:

NOF avd. Sør-Trøndelag, Postboks 139, 7001 Trondheim

NOF avd. Nord-Trøndelag, Postboks 68, 7501 Stjørdal

Fylkesforeningene arrangerer møter, turer og andre aktiviteter. Trøndersk Natur inngår i medlemskapet. Innmelding skjer ved henvendelse til fylkesforeningene eller lokallagene.

Abonnement på TN skjer ved å sette inn kr. 40.- på postgiro 0814 360 1952.

Adresseforandringer skjer for abonnenter direkte til TN, for medlemmer i fylkesforeningene via hhv. NOF/NT og NOF/ST.

Styret i NOF/ST 1992:

Leder: Frode Falkenberg, Tlf. 07-56 01 74p

Nestleder: Øystein R. Størkersen, Tlf. 07-58 05 58a

Kasserer: Magne Myklebust

Sekretær: Rolf Johannessen, Tlf. 07-55 96 52p

Medlemsregister: Hallvard Strøm, Tlf. 07-51 53 64p

Bibliotekar: Astrid Kvendbø, Tlf. 07-55 46 70p

Tur-organisasor og utlån av teleskop: Kjetil Aa. Solbakken, Tlf. 07-98 06 86p

Styret i NOF/NT 1992:

Leder: Hilde Stol Øyan, Tlf. 07-58 07 78a

Nestleder: Ingar Jostein Øien, Tlf. 07-82 57 46p/07-59 61 28a

Kasserer: Gunnar Ligaard, Tlf. 07-82 68 54p

Sekretær: Per Inge Værnesbranden, Tlf. 07-80 69 63p/96 91 01a (Stjørdal lokallag)

Styremedlem: Halvor Sørhuus, Tlf. 076-71 472p/78 171a (Verdal lokallag)

Varamedlem: Per Ivar Nicolaysen, Tlf. 077-62 673p (Steinkjer lokallag)

Varamedlem: Arnstein Indahl, Tlf. 076-71 486p

Kontaktperson Leksvik lokallag: Helge Hagen, Tlf. 076-57 884

Kontaktperson Snåsa lokallag: Pål Mølnvik, Tlf. 077- 51 405

TN, POSTBOKS 1719,
ROSENBORG,
7002 TRONDHEIM

INNHOLD

- 4 A. Folvik: Rapport fra virksomheten ved Trøite ringmerkingsstasjon 1984-1988
- 26 T. Nygård: Vintertellingene i Trondheimsfjorden 1977-1991
- 35 LRSK/NT: LRSK-rapport for Nord-Trøndelag 1991
- 47 Fotohjørnet
- 48 Nytt siden sist
- 50 Fuglelæreren

Tegninger dette nr. ved Trond haugskott. Side 2: Rødstilk i sommerdrakt på Ørlandet 1991. (Ø.R. Størkersen). Trykk: Offset Sats A/S.